

De Scepticismi Ortu Et Progressu

Rostochii: Typis Nicolai Schwiegerovii, [1702]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002556244>

Druck Freier Zugang

Ru. phil 1702

Engelken, Heinrich Askan

1a

DE
כחשי

DE

SCEPTICISMI ORTU ET PRO- GRESSU,

Benevolè consentiente Amplissima Facultate
PHILOSOPHICA, in celeberrima Rosarum

Academia,

PRÆSIDE

DN. M. HENRICO ASCANIO

Rostoch. Mecklenb.

Fautore ac Præceptore suo omni honoris
cultu prosequendo.

IN AUDITORIO MAJORI,

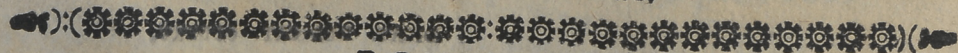
Mo. M. DCCII. d. 4. Februar.

publicè disset

A. & R.

JOH. EBERHARDUS UDAM.

REVALIA LIVONUS,

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI SCHWIEGEROVII, Ampliff. Senat.

Typograph.

VIRO.

PRÆNOBILISSIMO. CONSULTISSIMO. AMPLISSIMO.

ATQVE. PRUDENTISSIMO,

DOMINO.

JOACHIMO. GERNET.

INCLYTÆ, REVALIENSII. REIPUBLICÆ.

SYNDICO.

LONGE. MERITISSIMO. CELEBERRIMO.

DOMINO. PATRONO. EVERGETÆ.

AC AFFINI. SUO.

PERPETUO. HONORIS. PARITER. AC. AMORIS.
CULTU. ÆTERNUM.

DEVENERANDO.

HOC. QVICQVID. EST. CHARTACEI. MUNERIS.

EX. PIA. GRATAQVE. MENTE.

PRO. INNUMERIS. SIBI. A. PRIMA. JUVENTUTE.

AD. PRÆSENS. USQVE. TEMPUS.

EXHIBITIS. BENEFICIIS. CUM. VOTO. FELICITATIS.

OMNIMODÆ. ARDENTISSIMO. EA. QVA. PAR. EST.

OBSERVANTIA. AC. SUBMISSIONE.

IN. STRENÆ. VICEM.

DICAT. DEDICAT. OFFERT.

JOHANN. EBERHARD. Adm.

Nob. & Cl.

DNO. UDAMO,

SS. Theol. Cultori strenuo,

S. P. P.

Um in privatis publicisq; scho-
lis meis Te frequentissimum
auditoem conspiciam, Opti-
me UDAME, atqve hinc, qvo
ardore, qvâqve contentione
reliqvorum qvoq; Doctorum *ἀκροάσεις* in usus
Tuos convertas, facile colligere possim, hanc
Tibi diligentiam & animi bonitatem jamdiu
gratulatus sum, qvippe qvi ex hac semente
Tuâ ominari meritò debeo, qvam messem
olim Ecclesiæ patriæ promittas, qvamqve
de Te spem illa & expectationem concipere
possit. Qvam de Te opinionem jam for-
tius confirmas, qvum & in publicam Te pro-
ripere

6
ripere cathedram & vel literaria aliis movere
bella, vel tela Tibi intorta repellere mascu-
lè, apud animum Tuum constitutum habes.
Maacte itaque hac virtutè Tuâ, aliisque exem-
plum, qvòd sequantur, præbere perge.
Aderit Tibi Divina manus auxiliatrix, ut ho-
nestissimam apud omnes laudem reportes.
Et patria aliquando Tua, qvæ plerosque ci-
ves suos nostræ hic fidei ex aliquot annis cre-
dit, fructum metet studiorum Tuorum, Ec-
clesiis suis DEO benedicente haud parum
profuturum. Qvem in finem ut Spiritus
S. laboribus Tuis gratiam suam uberrimè ad-
spiret, ex toto pectore precor. Scr. in mus.
d. XXIV. Januarii, MDCCII.

JO. FECHT. D. P. P.

Conf. Duc. Adf. & District.

Rostoch. Superin-
tendens.

I. N. J.

PROEMIUM.

Proberrimus (seculi à Christo nato secundi Lugdunen-
 sium Præsul Irenæus Auditor Beati & Apostolici Viri
 Polycarpi, quem titulum illi ipse Irenæus tribuit, in
 libello ad Florinum de Monarchia, cum mentionem
 fecisset dogmatum quorundam Florini erroneorum,
 Deum, ait, testor, & in conspectu ipsius tibi affirmo,
 quia si tale quid audisset --- Polycarpus, exclamasset
 statim, & aures suas obturasset, ac sicut moris erat ei,
 dixisset, DEUS bone in quæ tempora me reservasti? quæ
 verba excerpfit more suo historicus in antiquitate dili-
 gentissimus Eusebius Cæsariensis. (a) Non defuit etiam pro dolor! posterioribus
 quoque temporibus Viris in ecclesia DEI constitutis eundem adhibendi gemitum fle-
 bilis occasio. Sic Giesfenses, cum Calvinismum incrementa sumere cum dolore ex-
 perirentur; quandoquidem nonnulli eorum Marpurgum ob veritatis professionem
 haud ita pridem deserere coacti erant, adducto Polycarpi effatò, quanto rectius,
 inquirunt, istud nos nostra hac tempestate, in quam incidimus, usurpaverimus. (b)
 Utinam verò cum horum Veritatis confessorum corporibus sepulta quoque fuisset
 verba ejusmodi proferendi tristis necessitas. Verum enim verò hodie pro dolor!
 indomita illa cuncta, quæ placet, sentiendi libertas longè latequè grassari conatur.
 Ipsum infame Atheismi studium suos reperit amatores. Quid dicemus de Indiffe-
 rentismo, qui etiam religio Sceptica, quia omnia in dubium vocat, & Luciano à
 Luciano Scepticismi fautore appellatur? Sanè non sola antiquitas suum producere
 potest Apellem atque Rhetorium: Non solum in Pontiffetorum & Calvinianorum
 castris spectandum se illud spectrum præbuit, devictis præterea Socinianorum, Ar-
 minianorum, & Fanaticorum cohortibus: Verùm nunc inter Lutheranos quoque
 sedem sibi parare quærit, representans semet compendiosè in tractatu haud ita
 longè abhinc ex fusioribus scriptis conflato, qui sub Erici Friedlibii fcti nomine
 editus est sub titulo: Untersuchung des Indifferentismi Religionum, da man da-
 für hält / es könne ein jeder selbst werden / Er habe einen Glauben oder Reli-
 gion welsche Er wolle. Sub quo nomine latere Licent. E. R. Brenneisen conjicit
 Magn. D. D. Fechtius Præceptor atque Patronus noster ad cineres usque colendus (c)
 defensione sua bonam causam nostram juvare sibi incumbere arbitratus, prout ipse
 mentem suam declarat (d) quem ut DEUST, Opt. Max. Academiæ hujus Column
 solidissimum gratiæ suæ clypeò protegere atque in seros annos conservare velit, sup-
 plices oramus. Nos Theologica quidem Theologicæ Cathedræ discutienda relinque-
 mus. Interim, quia observantiam nostram erga eum, cujus nomini dissertatio hæc
 inscripta est, edito qualicunqve studiorum specimine publicè luci exponere volumus,

A

ad

(a) Hist. eccl.
 lib. V. c. 20.
 p. 97. edit.
 Basl. Anno
 1547.

(b) Disp.
 Th. Tom. 4.
 præf.

(c) in Præl.
 publ. in no-
 vam Theo-
 logiam in-
 different.

(d) in Præ-
 mio lect. Sr.

(e) In Præf. ad ipsum *Scepticismum* hâc occasione considerandum nosmet convertemus. Sanè l. 1. & 2. Th. approbationem merentur verba Celeberrimi *J. G. Vossii*: (e) quisquis salutaria vo-
 Gent. f. 2. let esse studia sua, ad duo hæc præcipuè collimare debet, ut & melior & pruden-
 (f) Op. hor. tior reddatur. Imò ipsa ratio humana nos deducere valet ad veritatem in cogno-
 Succ. Cent. scendo & honestatem in operando. Ast quid magis terrere nosmet potest, quam
 l. c. 82, p. illud Scepticorum: NIL SCITUR, De quibus non solum acutus ille *Ciceronis* jocus
 377.

(g) Op. eò Consule ostentum accidisse, nam nec brumam, nec ver, nec æstatem fuisse;
 Tom. 3. E. Conferatur Philippus Camerarius, (f) sed etiam addi, quod neque autumnus fue-
 xer. parad. rit, si scilicet ex Scepticorum hypothese loqui placet, qui, qualia hæc sint, percipi
 adv. Arist. posse negant. Conf. quæ huc facientia adducit *Gassendus* (g) ex *Laërtio*. Inde
 l. 2. exerc. 6. *Aristoteles* apud *Euseb.* (h) ad quem locum etiam provocat *Kyffel*, (i) *huius* ait,
 p. 210, edit. *vel secta vel disciplina --- qui laudator esse velit, neminem futurum satis con-*
 Lugd. 1658. *stat.* Ast invenerunt tamen Scepticorum placita magna subindè ingenia, quæ iis
 (h) Præp. assensum præbuerunt. Audiamus modo subtilissimum inter Patres Augustinum ita
 Evang. l. 14. pronuntiantem: *qui fit, ut Academicorum* (Scepticorum) *arma quando cum iis*
 C. 18. *ad manus venit, nec mediocribus viris, sed acutis & bene eruditis invicta &*

(i) Contin. *quasi vulcania videantur.* (k) Imò sub scuto maximorum Philosophorum latere
 Voss. d. Phil. quæsiwerunt Sceptici, eos pro semet adducendo, prout apparet ex *Cicerone* (l) nec
 Sect. p. 213. non *Diogene Laërtio* (m) & *Gassendo*. (n) Ne verò spectrum quoddam pro
 (k) Contra vero haberemus corpore, optimum judicavimus in ipsam Scepticismi historiam
 Acad. l. 2. ante omnia inquirere; non ignorantes, historiam esse *speculum humana prudentia*,
 ad Roman. juxta effatum antè laudati *Vossii*, quem eâ de re confer, (o) ut & Dominum Præsi-
 (l) In Lucull. dem, (p) Quapropter etiam, quantum licet, rem ex ipsis fontibus deducemus, lectori
 p. 4159. & benevolo judicium de quacunque labore nostro relicturi. Tu autem Clementis-
 4185. in Oct. sime Pater cœlestis conatus nostros ad Tui imprimis gloriam & veritatis illustratio-
 ex emend. nem gratiâ tuâ dirige,

Lamb.

(m) De Vit.
 dogm. & A-
 popht. Phi-
 los. p. 255. l.
 9. in Pyrrh.
 edit. Lond.
 1664.

(n) l. c. p.
 204.

(o) In Arte
 Historica.

(p) Dissert.
 Philosoph.
 Defensus

Proem. (a)

Sectio prior historiam Scepticismi, prout ea à Gassendo exhibita est, examinans.

§. 1. **I**N considerata Scepticismi historia tam *generatim* ea, quæ hûc
 spectant, afferri possunt, quam *speciatim* ea, quæ ad universas
 disciplinas evertendas, irritò quamvis conatu, attulerunt Sceptici,
 considerari. Non abludit hæc divisio à mente Sexti Empirici, *qui* (a)
sceptica, ait, *philosophia una quidem dicitur generalis tractatio altera au-*
tem specialis. Generalis, in qua notas & indicia Scepseos exponimus ---
 (p) Dissert. specialis autem --- in qua unicuique parti ejus quæ Philosophia nuncupa-
 Philosoph. tur, contradicimus. Et talis est divisio quam affert *J. F. Budæus*, (b)
 Defensus *Scepti-*
 Proem. (a)

Pyrrh. hypotyp. l. 1, C. 2, p. 9, edit. H. Steph. 1562, in Oct. (b) Diss. de Scept. mori,
 §. 3.

455

Scepticismum, inqviens, in universalem & particularem dissecere soleo. Nobis hoc loco de priori non posteriori agendum erit.

§. 2. Utut vero non negemus, Historiam optimè ut plurimum ex Scriptoribus Gentis cujusdam domesticis cognosci posse, quia illi omnia diligentius consignasse censendi sunt: Interim tamen id quoque certum est, tales ea, quæ ad gloriam suorum facere possunt, plerumque latius, quam veritas patitur, extendere. *Conf. Puffend.* (c) Itaque exactius ea, quæ referuntur, pensitanda veniunt. Quò pacto sole clarius meridianò apparebit, Scepticos ut plurimum falsam familiæ suæ pertexere Historiam, quia magni faciunt tractationem hanc historicam, sperantes, fore, ut *propositioni illi, quod nihil sciatur, aliquam fidem conciliet*, quæ verba sunt ipsius Gassendi (d) Duabus igitur sectionibus opus esse apparet, *priore*, quæ examen contineat historiæ à Scepticis, & in specie in gratiam illorum à Gassendo concinnatæ, & *posteriore*, quæ ulterius ortum & progressum sectæ illius una cum natura ejus (quantum licebit) ob oculos ponat.

§. 3. Gassendus igitur l. c. alterum est (nempe argumentum Scepticismo fidem concilians) ait, *quotquot hætenus fuere Viri Sapientissimi habiti, eos fuisse ingenuè professos hanc ipsam rerum ignorantiam*. Expectandum sanè juxta hoc effatum in Scepticorum Catalogo esset omne Philosophorum, quod vera Sapientiæ laude inter mortales maximè conspicuum fuit, agmen. Nam ne fortè verba illa ambigua & flexiloqua hunc admittere sensum putes, ac si de ingenua tantum humanæ ignorantæ professione agant, quæ in usu maximè est talibus viris:

Quos nescire nihil credere fama jubet,

ut versu utamur post expositum celeberrimi Heinsii effatum: *quantum est, quod nescitur*, exhibito apud Witten (e); obstant tam scopus Gassendi, qui aut aliena se à scopo, qui erat, ut fidem conciliaret Scepticismo, protulisse fateri debet, aut de ignorantia Sceptica semet loqui, concedere, id quod ipsa verba antecedentia, atque consequentia clarè testantur. Hic igitur statim, ut ex ungue leonem, ita ex sophistica dicendi ratione Scepticorum genium cognoscere poterimus. Licebit vero statim Scepticos alloqui verbis ipsius Ciceronis in Lucullo (f) Scepticum agentis, quibus insurgit contra Stoicos, hostes Scepticorum insensibilissimos: *Quoniam in ea arte* (sive gloriandi libidine) *tantum ponitis, videte, ne contra vos tota*

- nata sit.* Querimus enim ex Scepticis, an ipsi, qui ἐπιχειρῶν perpetuò com-
mendant, jam certò sciant, quod gloriari possint de sapientissimorum
illorum Virorum consensu? Si negant, quare gloriantur? Si affirmant,
nonne propria vineta cedunt, & sibi ipsis contraria docent. Quod ad-
vertens Theodosius apud Laërtium (g) Scepticam rationem negat vocari
(g) P. 255. *Pyrrhoniam oportere: Si enim in quam animi cogitatio movetur, alteru-*
tra pars comprehendere non potest, ne Pyrrhonis quidem erit nobis ratio per-
cepta. Sed videamus jam, quæ fides sit Viris Scepticorum castra secutis in
citando pro semet virorum Sapientissimorum consensu. Statim sanè so-
ladium contra thrasonicam eorum gloriationem affert, quod Gassendus
locutus de iis, quotquot hætenus fuere Viri Sapientissimi habiti, non nisi
paucos deinde proferat, & quidem tales, quorum multos ipse Sextus
(h) l. c. l. i. *Empiricus* (h) ex catalogo suorum delet, ut suo loco apparebit. Quare
C. 29. p. 54. nondum ita planè de miseris actum esse dogmaticis, ut prima Gassendi
segg. verba præ se ferebant, perspicuum est. Eleganter autem non minus quam
verè Lucullus Collocutor in Tract. Ciceronis ab eo denominato Scepticis
(i) p. 419. adversus, pronunciat: (i) *Primum mihi videmini* (Sceptici) *cum Veteres*
Physicos nominatis: facere idem, quod seditiosi cives solent, cum aliquos
ex antiquis claros Viros proferunt, quos dicant fuisse populares, ut eorum
ipsi similes esse videantur. Prolatis deinde quorundam, quos nominare
consvenerant seditiosi cives Romani, nominibus, ita pergit: *Horum nomi-*
nibus tot virorum atque tantorum expositis eorum se institutum sequi dicunt.
Similiter vos cum perturbare, ut illi rempublicam, sic vos Philosophiam
benè jam constitutam velitis, Empedoclem, Anaxagoram, Democritum, Par-
menidem, Xenophanem, Platonem etiam & Socratem profertis.
S. 4. Ad ipsam jam sapientissimorum Virorum citationem se ac-
cingens Gassendus, ne ipsi posset objici, eos, qui adducerentur, meros
esse Ethnicos, acu rem tangere laborat, quando ex Sacra Historia aliquem
depromit, ita ut non tam numero, quam pondere pugnaturus videatur.
Antesignanum igitur producit ipsum Salomonem, hisce laudes ejus de-
cantando verbis: *Quæso ex Te, apud nos quis sapientior unquam habitus*
est Salomone, cujus sapientia præcessit sapientiam omnium Orientalium &
Ægyptiorum, qui fuit Sapientior cunctis hominibus, ac propterea nomina-
(k) 3. Reg. 4. *tus in universis gentibus; quæ scripturæ verba sunt.* (k) Et ut ostende-
ret, quod Salomon cunctis Philosophis palmam præripuerit in traden-
dis physicis pariter ac moralibus, ulterius adducit, quod ultimum confir-
ment,

ment, quæ adhuc exstant præclarissima ejus monumenta; primum pateat ex verbis Scripturæ, quando ea, disputavit (Salomon) inquit, super lignis àcedro. quæ est in Libano usque ad hissopum, quæ egreditur de pariete, & de jumentis, & volucribus, & reptilibus & piscibus. Alio loco Gassendus palmam Salomoni in logicis quoque præ omnibus Philosophis tribuit (l). Postquam enim ex Eusebio (m) commemoraverat, quod ille Salomonis Logicam ex initio proverbiorum commendat; paulò post, potest verò, pergit, eadem Salomonis Logica commendari quam maxime ex ipso Ecclesiasticis Libro, in quo ea continentur ratiocinia, quibus ablit dicamus quippiam in libris Philosophorum universis exstare præstantius. Nos certè adeo nihil de Regis hujus præstantissimi laudibus detrahare cupimus, ut potius veritatem hic nullo indigere mendacio existimemus. Ecce enim, quam prodigiosè Sapienciam Salomonis depingant Judæi. Sic enim Kimchi dictum ante citatum exponit: Et locutus est Salomon ad jumenta & ad aves. Quid locutus est ad aves? Quæsit ex iis, ubi esset Schamir vermiculus, Confestim avolatit aquila & attulit eum, adduxitque ad Salomonem ex Paradiso. Citat locum hunc Pfeiff. (n) & qui de verme Schamir ulterius confer., Buxtorff. (o). Hoc autem Judæorum somnium ita Mahomedi placuit Impostori, ut docere non erubuerit, Salomonem dixisse ad suos: O homines intelligite avium eloquentiam (p), quem admodum pariter Dæmones quoque Salomonem in templo ædificando juvasse utraqve horum nugatorum pars refert, apud Pfeiff. (r). Imò ad augendam Salomonis sui gloriam Apellæ cum viderent adorari communi quodam consensu placita Aristotelis, mentiti sunt, exscripsisse Aristotelem libros Salomonis, quos habuerit, teste Buxtorff. (s); Quod mendacium hodiè forsan Judæis non arrideret amplius, si noscerent, in plurimis hodiè recedi, imprimis quod doctrinam physicam ab Aristotele. Sed nugarum fati audivimus! Videndum nobis jam, quomodo dicta Salomonis à Gassendo prolata adeò non adstruant dubitationem Scepticam, ut eam potius fortissime destruant. Qui enim ita solidè docuit de omnibus moralibus Physicis ac Logicis, ut Salomonem fecisse paulo antè percepimus, is non potuit adhibere illud Scepticorum: ἐδὲν μάλλον, sive nihil magis, quod à Scepticis non asseveranter sed ad tollendam rerum comprehensionem dicitur, ut resellentes dicimus, non magis Scylla nata est, quam Chimera quemadmodum vocem illam ex Scepticorum placitis explicat Laërtius (t) & Sextus Empiricus (u), (qui addit vocem esse imperfectam), perinde id

(l) Tom. I. de Log. Orig. C. I. p. 35.
(m) ii Præp.

(n) ad Reg. 6, v. 7.

(o) Theol. Jud. p. 308.

(p) Lex. Tal. Rabb. rad. רמ"ט p. 2455.

(q) Surat. 27. Apud Pfeiff. l. c. p. 307.

(r) l. c. pag. 304. seq.

(s) In not. ad lib. Kofri apud Königsb. biblioth. p. 61.

(t) l. c. p. 256.
(u) l. c. 29.

- valet, ait, ac si diceremus non magis hoc quam illud. Ipsa verba, quibus Gassendus, quasi re benè gesta, subjungit exclamationem: *An potest quidpiam dici luculentius!* delumta sunt ex Ecclesiastes primo, ubi Salomon, postquam asseruerat, propositum sibi fuisse omnia sapienter investigare; cum detestatione, ut phrasin adhibeamus Gassendi, subjungit: *Hanc occupationem pessimam dedit DEUS Filiis hominum, ut occuparentur in ea.* Sed quia facile prævideri poterat, quod, licet Salomon occupationem in inquirendis rebus ex accidenti, quia nempe post lapsum semper cum molestia conjuncta est, & tandem hominem, ut ferrum usus, atterit, pessimam rectè vocet, nondum tamen sequatur, istum verba hæcce ex perpetuo dubitationis amore protulisse. Itaque sententiæ suæ robur superaddere quærit ex verbis Ecclesiastis aliis (x), quæ juxta versionem à Gassendo adhibitam ita se habent: *Intellexi*, quod omnium operum DEI, nullam possit homo invenire rationem eorum, quæ sunt sub sole, & quantum plus laboraverit ad quarendum, tantò minus inveniat, etiam si dixerit sapiens, se nosse, non poterit reperire. Ait, ut non de novo provocemus ad ea, quæ de Sapientia Salomonis modò adducta sunt, certum est, si modò rectè inspicatur locus mox adductus, illum ita contrariari instituto Gassendi, ut nos meliori jure quam ipsi quærere possimus: an potest quidpiam dici luculentius? quam Salomoni cum Scepticismo nihil fuisse commercii. Non enim licet Scepticis profiteri, se multò labore adhibitò hoc demùm intellexisse, quod nihil possit sciri in rebus physicis, it: quod in mundo adsint DEI opera; quia illi nihil definiunt, itaque hoc ipsum μή ορίζεται nil definire, tollunt --- alioqui enim definivissent --- ergò hoc ipso quod ita dicitur, nihil definimus, animi affectio neutram in partem propensi indicatur, referente Laërtio (z) quam ejus explicationem lubens assumit unà cum aliis hūc pertinentibus ipse Gassendus. (a) Eloqvatur ulterius Scepticorum mentem eorum faciliè Princeps Sextus Empiricus, qui, (b) imò verò inquit, ne tum quidem dogmata statuit (Pyrrhonius) quum voces Scepticæ institutionis, nimirum, vel hanc, nihilò magis, aut illam, nihil definio. --- Arbitratur enim, ut hæc vox, omnia sunt falsa: cum aliis etiam seipsam falsam esse dicit: item illa, nihil est verum: eodem modo & hanc, nihilò magis, cum aliis etiam se ipsam dicere nihilò magis esse, & propterea unà cum aliis se circumscribere. Idem in reliquis quoque Scepticorum vocibus dicimus. Exponit ille mentem suam ulterius (c) comparans voces à Scepticis adhibitas cum purgantibus medicamentis, quæ, quando humores
- (x) C. 8. v. ult.
- (z) l. c. p. 256.
- (a) l. c. p. 270.
- (b) l. i. C. 7. p. 12.
- (c) l. i. C. 25. p. 14.

res

res corpore extrahunt -- etiam semetipsa una cum humoribus expellunt, quæ comparatio arridet quoque *Gassendo*. (d) Non possunt igitur, etiam ipso *Gassendo* iudice *Salomonis* verba ita explicari, ut absurda inde Scepticorum sententia eliciatur. Reclamat prima statim vox, juxta *Gassendi* versionem, & imprimis, quod se animadvertisse dicat Ecclesiastes — כָּל מְעֹלָהּ חַטָּאתֵיהֶם *omnia opera DEI*. Itaque haud difficulter apparet, loqui *Salomonem* de impossibilitate omnia atque singula, rerumque omnium eventus, de quibus judicare sapientis esse censent, exactè cognoscendi. Et sanè humanæ scientiæ tenuitas rectissimè adstruitur in oppositione ad illos, qui se nihil putant ignorare; quoniam utique in intimos naturæ recessus quoad omnia penetrare haud licet.

(d) l. c. p. 206, B.

S. 5. Interim mentem acutissimi *Gassendi* haud difficulter intelligimus. Noluit scilicet ille undique invisum *Pyrrhonis* nomen sectæ Scepticorum præficere, sicut communiter fieri solet. Et nos quidem ipsi quoque lubentes fatemur, non sequi, quia *Pyrrho* communiter hic nominatur, & Sceptici *Pyrrhonii* appellantur, *Pyrrhonem* etiam primum fuisse Scepticismi Autorem. Nonne enim Reformati à *Calvino* nomen trahunt *Calvinianorum*? Verum is tamen non fuit primus Sectæ Autor, quia *Zwinglio* id potius tribuitur. Nonne illi quoque, qui Christum nudum esse hominem asserunt, nominantur *Sociniani*, sed utique *Photinus*, ut alios prætereamus, idem sensit. De *Pyrrhone* audire possumus *Theodosium* (e) apud *Laërtium*, (f) qui *Pyrrhonem primum Scepticam invenisse* Philosophiam negat. *Sextus Empiricus* quoque non aliam ob causam Scepticos à *Pyrrhone* denominari posse concedit, quam quoniam, inquit, solidius & apertius *Sceptis tractavisse Pyrrhonem existimamus, quam Eos, qui atate illum præcurserunt*. (g) Verum etsi antiquiores dentur Scepticismi Fautores, illius tamen defensio *Salomoni* nullò jure tribuitur. Quin potius, si inter *Ethnicos* Autor maximæ Authoritatis quærendus est, adducere licebit ipsum *Jovem*, de quo *Lucianus* (h) refert, ipsum, cum duo accederent orantes, qui æquales victimas, si voti sui compotes possent fieri, promitterent; planè dubium hæsisse, utri potius gratificaretur, exemplo inquit, *Pyrrhonis suspensus hæbebat etiam atque considerabat*. Dignum patellâ operculum! Summa sanè est autoritas sectæ, quæ ab ipso *DEORUM* summo derivari potest. Sed quia *Gassendo* historica placet biblica, nos longè antiquiorem quam quem *Gassendus* fallò nominat, ex ea adduci posse, eumque primum Scepticismi Autorem, ostendemus. Ipsum nempe *Diabolum Moses* propo-

(e) In Scept. Capitulis.
(f) l. c. p. 255.

(g) l. c. lib. 1, c. 3, p. 10.

(h) in Icaromenippo Tom. 1. p. 708. edit. Bas.

proponit, quod primos nostros Parentes ad dubitationem de ipsius DEI
 verbis per ambiguum illud suum **עפ כי אמר אלהים** permoverit.
 Et ne quid nimis duri hâc asserere videamur, is non poterit non ad nostram
 accedere sententiam, qvi blasphemias Scepticorum contra ipsum summum
 Numen institutas disputationes intuetur, cujus rei specimen vel exempli
 (i) l. c. l. 1. tantum loco affert *Sextus Empiricus* (i) qvi cum dixisset, *intellectualia* â se-
 C. 13, p. 17. met *intellectualibus* opponi, exemplum addit his verbis: *Ut quum ei, qui*
ex cœlestium dispositione infert esse providentiam: Opponimus, bonos qui-
dem, adversa uti fortunâ sæpenumerò, malos autem prosperâ: Et hinc
inferimus non esse providentiam. Ex professo idem blasphemias ejusmodi
 objectiones deducit, eas in medio relinqvens, in *Tract. adversus Mathema-*
 (k) Ed. in ticos, (k) & tractationem suam impiis his concludit verbis: *hæc --- sunt*
 Fol. âp. 310. *quæ dogmatici Philosophi inter se argumentantur ad probandum, DEOS*
 usque 340. *esse & non esse. Hinc fit, ut Sceptici suam sustineant assensionem.* Optimè
 ad nutum primi quem modò nominavimus Scepticorum Patris,

§. 6. Jam ad Ethnicos se convertit *Gassendus*, sed ita, ut nobis in
 mentem statim veniat illud *Virgilii: Flectere si nequeo superos, Acheronta*
movebo. Productò tenim primò loco ad obtinendum scopum suum *So-*
crate, quod ille suffragio ipsius *Appollinis Sapientissimus mortalium habi-*
tus sit, affert. Equidem si verum esset *Gassendi* de Scepticismo *Socratis* sup-
 positum, minimè mirandum foret, quod *Diabolus* per *Pythiam* locutus,
 juxta ipsius *Gassendi* sententiam (de quâ statim, quamquam plurimam ejus-
 modi responsa fraudulenter â Sacerdotibus *Apollinis* fuisse conficta ex iis
 (1) Miscell. pateat, quæ adducit *H. Witsius* (1)) *Socratem* eam philosophandi rationem,
 Sacr. l. 1. c. quæ ipsi ut mendacii Parenti inter omnes maximè placet, secutum, ut
 9. & 22. p. 72 homines deduceret â Veritate ad errores, & perpetuam, ut de omnibus
 seqq. ita de divinis quoque rebus, undè summa hominum felicitas dependet, du-
 bitationem, impensè laudasset. Non meliori enim ratione facultas homi-
 nis intellectiva, quæ ex intentione DEI medii rationem habet ad cognoscen-
 dum DEum, tam sola quoad notitiam instam, quam cum sui ipsius atque
 externa creaturarum contemplatione conjuncta, quoad notitiam acquisi-
 tam, undè etiam cognitio hæc *incentivum ad ulterius inquirendum de*
 (m) Theol. DEO esse debet, (conf. *König*. (m)) opprimere atque ab officio suo retrahere
 Post. p. 22, potuisset. Non deessent quoque hõc pacto, quæ adversus *Socratis* autori-
 23. §. 7, 16. tatem possent regeri. Neque enim nos ita creduli sumus, ut fidem adhi-
 beamus nonnullis Patrum, ex quorum numero etiam est *Justinus*, qvi
 Socra-

Socratem ~~non~~ ^{non} ~~mihi~~ ^{mihi} ~~Christum cognovisse~~ existimant, referentē König. (n) (n) Biblioth.
 Sed fuisse Socratem Ethnicum teste historiā scimus. Itaque Gassendo in Vet. & N.
 memoriam revocare liceret, quibus armis ipse ad Aristotelem oppugnand- p. 762.
 um usus sit. Audiamus ipsum loquentem (o). Professionis, ait, (o) Exercit.
Ethnicæ fuit Aristoteles, id quidem notissimum est: at non satis tamen parad. l. 1.
 ponderatur. Certè ille tantò minus docere veritatem potuit, quantò à Exerc. 3. p.
 veri Numinis, quæ prima est veritas, cognitione magis absuit. 116.
 Anne optimò jure iisdem verbis Socratem invadere possemus? Sed addemus reli-
 quæ Gassendi verba, ita pergentis: Ut istud præteream, dicam ne illum
 non flatu divino, sed Dæmonis potius instinctu adactum fuisse ad Philoso-
 phandum? Fortassis hoc tibi novum æque ac horrendum videtur? Phila-
 ponus tamen est, qui scribit illum philosophari cœpisse jussu Pythiæ: quam
 nemo Christianus diffitebitur à Dæmone fuisse correptam. Necessariò sanè
 Socrates, à Gassendo licet maximè laudatus, in fossam Aristoteli paratam
 incideret. Quin horrendum illud, quando de Socrate auditur, ne quidem
 novum potest videri, quia in vulgus notum est, Socratem applaudente
 Pythiæ fuisse philosophatum, atque sic Dæmonis instinctu adactum ad phi-
 losophandum. Præterimus, quod Socrates malè audierit ab Atheniensi
 populo, quasi juvenes illicitè amaret & modum injustas actiones defendendū
 doceret, juxta Jonsium, (p) videatur etiam B. Rappoleus, (q) quia talia fingi (p) De script.
 potuisse ab Adversariis non ignoramus, inter quos est Aristophanes addu- hist. Philos
 ctus Jonsio l. c. Sed videamus, an majoris momenti sit, quod Gassendus p. 37.
 ibidem addit, suffragiis omnium --- conspirantibus sapientissimum mortalium (q) Diff. d.
 habitum esse Socratem. Undè verò consensus illius universalitatem pro- lum. nat. in
 babit Gassendus. Sanè Averroës aliique rigidi Aristotelis Sectarii aliud pub- sufficientia,
 blicè profitentur. Sic enim Averroës, (r) Aristoteles, ait, est regula & exem- (r) Apud.
 plar, quod natura invenit ad demonstrandam ultimam perfectionem huma- Gass. l. 6.
 nam. Et rursus; fuit creatus & datus nobis divina providentia, ut scire-
 mus quicquid potest sciri. Neque aliud faciunt aliarum Sectarum affectæ,
 qui sibi commendatum habent illud Pythagoricum: $\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\phi\alpha$. Conf.
 ex Epicureis Lucretius & Vellejus citati à Dn. Praside. (s) Ut non addamus, (s) Exercit.
 quod Salomon huic cedere, juxta locum ab ipso Gassendo antè allatum ne- Anti - Gass.
 queat. Quæremus tantum ulterius, quo jure Sapientissimus Mortalium habi- S. 1. §. 4.
 tus sit Socrates? Pondus quæstioni nostræ ipsa iterum Gassendi verba adjicere
 poterunt. Cum enim ille (t) probare conaretur, quod rationes nullæ sint, (t) l. c. p.
 quibus persuaderi possimus ad Sectam Aristotelis reliquis præferendam, his 117.
 B inter

inter alia contra *Aristotelem* insurgebat verbis: *Illum cæteris omnibus antepone, non video quâ ratione liceat citra nimiam temeritatem. Quid enim? judicium ferre de præstantia eximiorum ingeniorum: Sicq; rem decidere difficillimam maximamq;, inpromptu & ad manum est --- quovusquiq; ergo Aristotelem præfere Platoni: Necesse est noverit, (si sane quidem judicare velit) quicquid in Aristotele, quicquid in Platone fuit valoris ac prætii, scientiæ dico & eruditionis. Imò & quia controversia est de Pythagora, de Thalete, de Democrito, de Zenone, de Pyrrhone, de Epicuro & coeteris; necesse est simul sciat, quicquid illi omnes sciverunt. Qvodnam igitur Socratis est privilegium. De reliquis non licet judicare, de Socrate licet? Qvod vero sapientissimus mortalium vulgo habitus sit *Socrates*, partim ob oraculi factum est effatum, partim ob ingens præjudicium, quod de auctoritate antiquitatis multorum animos occupavit. Unde tantam autorum turbam in laudes ejus ruisse videbis. Videri ea de re scripta *Aristoxeni*, *Demetrii Phalerai*, *Panatii* possunt, citata à *Jonfio*, (u) nec non *Apologia* à variis confectæ (x).*

(u) *Histor. Phil.* p. 75.
102. 179.

(x) pag. 35.

§ 7. Nulla verò nos cogit necessitas, ut *Socratem* Scepticis relinquamus. Non enim id evincunt verba à *Gassendo* hunc in finem prolata, quando ille, *quæso Te*, ait, *quantum fuit ipsius (Socratis) hæc in parte sententia? Symbolum ejus celebratum est: hoc unum scio, quod nihil scio. At si seriem eorum, quæ differuit, retexuerimus, quid manifestius, quam quod hoc unum perpetuò inculcaverit? Equidem non ignoramus, ipsum jam Arcefilam ad auctoritatem Socratis confugisse, quod etiam annotavit Vossius*

(y) de Sect. Phil. p. 77.

(y). Et quòd jam coactanei ejus vitio ei dederint, quod sententias de cohibenda assensione, & comprehensionis negatione *Socrati*, *Platoni*, *Parmenidi*, *Heraclyto* acceptas ferret, -- eas *Virii Nobilibus* inscribendo confirmans atq; commendans, refert *Plutarchus* (z). Idem multis verbis confirmare intendit *Cicero* (a), cum *Zenone*, inqviens; *Arcefilas* sibi omne certamen instituit, non pertinacia aut studio vincendi; ut mihi quidem videtur, sed earum rerum obscuritate, quæ ad confessionem ignorationis adduxerant *Socratem*, & -- omnes panè veteres: qui nihil cognosci, nihil percipi, nihil sciri posse dixerunt. Et cum *Lucullus* Scepticorum adversarius præter alios in antiquitate claros Viros *Socratem* etiam ex Scepticorum numero removere cogitaret (b), *Cicero* id non concedens, (c) ab his, inquit, ajebas removendum *Socratem* & *Platonem*. Cur? an de ullis certius possum dicere? *Vixisse cum his equidem videtur: Imò multi sermones perscripti sunt,*

(z) Oper. Tom. II. adv. Colot. p. 127.

(a) Acad. Quest. L. I. p. 451.

(b) in Luc. p. 416.

(c) ibid. p. 4185.

e quibus

& quibus dubitari non possit, quin Socrati nihil sit visum sciri posse. Excep-
 tit unum tantum, scire se, nihil se scire: nihil amplius. Sed vero male
 ad Socratem provocasse Arcefilam ex eo patet, quod nihil omnino sciri
 posse asseruerit. Qua de re Cicero ipse (d) *Arcefilas*, inquit, *negabat esse*
quicquam, quod sciri posset, ne illud quidem ipsum, quod Socrates sibi reli-
quisset. Et quâ fronte Cicero asserere potest, se de nullo certius posse
 dicere, quod ad classem Scepticorum pertineat, quam de Socrate, cum in
 verbis statim subsequen- tibus contineatur hujus assertionis refutatio. Magna
 est enim exceptio, quam affert ipse, non statuisse Socratem, quod nihil
 sciri possit. Sic Sextus Empiricus (e), qui, inquit, *de uno aliquo dogma-*
tice pronuntiat, --- dogmaticum sequitur characterem. Non negamus ta-
 men morem Socratis in disserendo illum esse, ut in multis nihil affirmet.
 Quod Varronis (f) elegantissimis potius verbis quam nostris exponemus,
 qui ita de eo loquitur: Hic in omnibus ferme sermonibus, qui ab iis, qui
 illum audierunt, perscripti variè copiosè sunt, ita disputat, ut nihil affir-
 met ipse, refellat alios, *nihil se scire dicat, nisi id ipsum: Eoque præstare*
cæteris, quod illi, quæ nesciant, scire se putent: Ipse se nihil scire: id unum
sciat: ob eamque rem se arbitrari ab Appolline omnium Sapientissimum esse
dictum, quod hæc esset una omnis Sapientia, non arbitrari sese scire, quod
nesciat. Atque hæc sunt, quæ mutatis quibusdam verbis in ipso Cassendo
 legere licet, ubi ille in specie ad libellum ejus apud Platonem, qui Hip-
 pias major seu de pulchro inscribitur, remittit, addens, *non nisi ingenti*
suavitate deprehendes, quæ solertia conficiat, sciri non posse, quid sit pul-
chritudo, quod idem etiam observabis pro ratione & varietate argumen-
torum in aliis. Atque sic porro negandum non est, quod ex ejusmodi ser-
 monibus Socratis Sceptici occasionem sumserint ad absurdum suum prin-
 cipium perveniendi, sicut utique errores ex tali ansa crescere lateque serpere
 consueverunt. Quod, ne ad recentia exempla provocemus ubique jam
 nota, patet exemplo Sadoci, à quo Saducæi nomen acceperunt, Anti-
 goni Sochæi discipuli, qui dictum Præceptoris bono sensu prolatum, malè
 interpretando, se ipsum suosque fefellit. Quando enim Præceptor An-
 tigonus dixerat, אל ההיו כעבדים המשמשים את הרב אל מנא, quod ita vertimus, *ne eritis sicut servi ministrantes magistro*
ad accipiendum præmium: De quo dicto conferri potest Buxtorff. (g) it. Me-
 nasse Ben-Ismaël (h) apud Pfeifferum (i), id eò detorsit Sadock, ac si non

(d) l. c. pag.
418.

(e) Pyrrh.
Hyp. L. I. C.
33. pag. 58.
Edit. 8.

(f) Acad.
Quæst. L. I.
p. 414.

(g) Lex.
Ohald.
Talm. &
Rabb. pag.
1879.

B 2

(h) de resurrectione mort. p. 41. (i) Theol. Jud. & Mah. Exerc. 4. assert. 3, p. 197.

expectanda esset immortalitas animæ aut resurrectio mortuorum', (de qua
 (k) Anti- Saducæorum sententia conf. Josephum (k), qui etiam alios eorum errores
 qvitat. Jud. adducit (l). De ipso *Zadock Buxtorff*. (m). Patet proinde non sequi,
 L. 18. C. 2. qvod, licet Arcefilas atqve Sceptici occasionem errandi ex verbis Socratis
 (l) l. c. L. 13. sumserint, eidem quoque errori adductus fuerit ipse Socrates. Atqve ni-
 Cap. 9. & de mis liberale putamus esse assertum illud *Georgii Hornii*, (n) dicentis: *Ha-*
 Bello Jud. buerunt (Pyrrhonii) *sua sectæ autores nobiles Philosophos, Socratem & Pyrrho-*
 L. 2. C. 12. nem. *Quamvis enim Socrates non adeo exertim Pyrrhonius fuerit, tamen*
 (m) l. c. p. 1890. *ejus sectæ fundamenta posuit illa mirabili & perversa: qua usus scire se nihil*
 (n) Histor. dicebat prater hoc ipsum, quod nihil sciret. *A quo fonte profluxit Arcefila*
 Philos. L. 3. — *dubitatio — unde Cicerone teste (o) Zeno Socratem Scurram Atticum*
 C. 18. p. 209. *fuisse dicebat. Ex quo Minutius id hausit: Socrates Scurra Atticus vide-*
 (o) Lib. de rit, nihil se scire professus. Nam licet Socratem melius utiqve fecisse con-
 nat. Deo- fidenter asseramus, si non perpetuo tam ambiguo usus esset dīcterio: Ta-
 rum, men utiqve excusandus est, quia eum id non ex mente sceptica fecisse patet.
 (p) p. 2160. Audire iterum de mente Socratis placet verba *Luculli* (p) quando ille, *Soc-*
rates, inquit, *de se ipso detrahens in Disputatione plus tribuebat iis, quos*
volebat refellere. Ita cum aliud diceret atque sentiret, libenter
uti solitus est ea dissimulatione, quam græci εἰρωνείαν vocant, quam ait
etiam in Africano fuisse Fannius. Illud enim ipsa viri hujus Sapientissimi
indoles promittit, eum, si isto vixisset tempore, qvo mentem ejus adeo ab-
surdè interpretati sunt, qvi se cum eo sentire non minus fingeant quam
gloriabantur; non modò vulgatum illud suum derelicturum fuisse, verum
etiam istis graviter contradicendum. Usurpabat verò dīcterium istud, re-
spectu ad temporis sui genium habito. Quandoquidem vani atqve nu-
givenduli Sophistæ, quæ nesciebant, scire semet profitebantur, imò titu-
lum omnisci, qvi vulgò datus est ob variarum rerum scientiam Demo-
crita (vid. Gassendum in seqq.) affectabant. Qualium hominum ingeni-
um ridiculè satis repræsentat minimus omnium Hillelis (qvi octoginta ha-
bebat discipulos) auditor Rabbi Jochanan filius Zacchai, qvi in Massichæ
Soph. apud Pfeiff. (q) ita gloriatur: si omnes cæli essent cortina & omnes ar-
 (q) Theol. Soph. *bore calami, & totum mare atramentum, non sufficerent ad scribendam*
 Jud. Exerc. sapientiam, quam didici à Magistro meo, in qua phraseologia cum eo con-
 2. C. 5. p. 81. sentire *Mubammedem* (r) modò laudatus ostendit *Pfeifferus*. (s) *Socrates*
 (r) Sur. 31. itaqve nihil sciebat, quando comparabat scientiam suam cum jactata So-
 V. 26. phistarum scientia. Nihil, quando considerabat inexplicabilem variarum
 (s) Tract. rerum, ad quas cognitio nostra hīc non pertingit, multitudinem. Ina-
 Cit. Præf. nes
 n. 2.

nes ergò gloriationes audire pertæsus, ignorantiam suam publicè profiteri voluit, suisque exemplum dare, ne scientiâ sua qualicunqve efferrentur. Conf. de docta ignorantia Voëtium. (t) Idqve haud obscure indicant sequentia ipsius Gassendi verba, dicentis: *Quam lepidissimè convellere solet* (Socrates) *Sophistarum arrogantiam, qui omnia se & optimè scire & docere posse profiterentur.* Atqve eò facit, qvòd *Diogenes* refert *Laërtius*, (u) asserens, magnam eum ex tali reprehensione sibi invidiam conflasse, qvòd seipso magnificè efferentes tanquam insipientes redarguebat. Nominat porro *Anytum* ex *Platone*, (x) qvòd is ira erga Socratem talem ob causam accensus, *Aristophanem* in eum incitaverit, atqve postea *Melito* pervaserit, ut ejus nomen de impietate & adolescentium corruptela deferret. Accusatus exindè *Socrates*, & quidem juxta *Antisthenem* (y) & *Platonem* in Apologia à tribus fuit, *Anyto* Politicorum, *Lycone* oratorum, & *Melito* Poëtarum nomine, quos omnes *Socrates* carpebat, eòdem dicente *Laërtio*. Non adest igitur justa suspicionem de Socrate sinistram capiendi causa; interscujus acutissima diſteria hoc quoqve est, *unum tantummodò bonum esse, scientiam; Atqve unum tantummodò malum inscitiam*, vid. *Laërt.*; (z) qvi adèò excoluit *moralem philosophiæ* partem, tempore ipsius vulgò quam maximè neglectam, ut etiam eam addidisse philosophiæ tradatur ab eodem *Laërtio* alio loco. (a) Prout etiam omnem ejus orationem in virtute laudanda & in omnibus hominibus ad virtutis studium cohortandis consumtam fuisse, refert *Varro* apud *Cic.* (b).

§. 8. A *Socrate* ad discipulum illius celeberrimum *Platonem*, (de quo somnium *Socratis* refertur apud *Laërt.*, (c) & quidem inter eos, qvi novæ fuerunt *Sectæ* conditores, quartum, ex recensione *Vossii*, (d) & *Jonsii*, qvi integram successione Platonicorum, à *Socrate* incipiens, ponit; (e) devolvitur *Gassendus* sequentibus verbis: *Sed de ipso Platone quid dicam, cum non alius sed idem sit ipse ac Socratis sensus.* Sed si idem est *Platonis*, qvi *Socratis* sensus, haud erit opus nova quædam addere, ad tollendum ex Scepticorum numero *Platonem*, sed sufficere poterit, si ad ea, quæ modò ad defendendum *Socratem* adducta sunt, provocemus. Atqve id ipsum haud ineptè colligitur ex statim sequentibus *Gassendi* verbis, quando ait: *omitto, quam sæpè jactabundos Sophistas confodiat.* Optime. Nam intolerabilis erat eorum fastus & vana de scientia sua gloriatio: Neque aliquid in contrarium evincere poterit, quando *Gassendus* pergit, qvòd sæpe testetur *Plato*, sufficere, si probabiles aliquas inter differendum rationes attulerit, quippe cum veritas sit Diis DEOrumque filiis concedenda,

(t) *Disf. Sel.*
Tom. 3. p.
668.
 (u) *de Vit. &*
dogm. Phil.
L. 2. p. 42.
 (x) in *Me.*
none.
 (y) in *Phil*
Success.
 (z) *I. c. p.*
41.
 (a) *I. c. L. 3.*
p. 83.
 (b) *Acad.*
Quæst. L. 1.
p. 414.
 (c) *I. c. p. 71.*
 (d) *Sect.*
Phil. p. 66.
 (e) *Script.*
Hist. Philos.
P. 52, 53.

denda, hominibus autem una satis esse verisimilitudo debeat. Namque ex ipsis his verbis patet, fateri *Platonem*, quod summa sit rerum divinarum perfectio, atque exinde extenuetur ab eo scientia humana, imprimis, cum tanta sit tamque varia rerum in hoc universo occurrentium multitudo. Cum verò *omittere* hæcce velit *Gassendus*, quia in illis utique parum roboris pro sententia sua invenire potuit; Nos quoque sequentia potius consideramus, quando pergit: *Adjicio duntaxat, meritò Platonem haberi Parentem totius Academia; seu enim ejus Sectatores habebant omnia incomprehensibilia, suumque assensum æque continebant ab omnibus, existimantes videlicet, nullam esse propositionem ratione suffultam, cujus opposita non possit pari ratione suffulciri, quod Arcefilai fuit institutum; sive aliqua admittebant præ aliis verosimilia, adeò ut etiam assensum ad ea inclinare paterentur: Cum certa tamen ac indubitata minimè concederent, quod Carneadu propositum fuit: Profecto hoc unum propositum ipsis fuit, nihil sciri.* Clarissimò jam comprobatur exemplo *Gassendus*, quod Scepticum agat, & quidem duobus modis; tum, quia omnes Academicorum nomine usos vult mentem retinuisse Platonis; tum quia eos planè omittit, qui post Platonem veteri Academiae annumerantur, productis tantummodò recentiorum Academicarum autoribus. Anne verò ullus mortalium statim credet, eum jure sententiæ ejusdam Parentem haberi, qui ut talis à nonnullis adducitur, reclamantibus cum ratione cæteris? Unde ergò accurati omnes catalogi scripta genuina à supposititiis discernunt? ut videre est ex A. Riveto (f) Roberto Coco (g) & Guiliel. Cave, (h) quod institutum etiam secutus est ipse Bellarminus. (i) Sic quando *Petrus* ut Parens religionis Pontificiæ & primus Papa producit à Papæ asseclis, an nudæ huic assertioni fidem adhibent, qui Romanis partibus non sunt addicti? Saducæos malè provocare ad *Antigonum* à Socho, Præceptorem *Zadoci*, paulò antè percepimus. Pariter methodum suam disputandi *Augustinianam* ab *Augustino*, cui illa familiaris fuerit, appellant *Adrianus* & *Petrus de Walenburg*, fratres Batavi, quamvis eam *Sancto Patri nec usitatam nec cognitam unquam fuisse* defendat *Nisanius*, (k) qui methodum hanc quoque expendit, ac eam in ipsos autores retorquet, qui in illa se tamen invenisse putant, non quod pueri in faba.

S. 9. Ut autem clarius pateat, non omnes qui sub nomine Academicorum latitarunt, jure derivari à Platone posse, diversitas afferenda est Academicarum. Communiter quinque ponuntur *Academia*. Prima, quæ cognomen

- (f) C. 21. L. 4
(g) in Cens.
qvorūdam
Script.
(h) Script.
Ecclef. Hist.
lit.
(i) de Script.
Ecclef.
(k) Ost. Hi-
stor. Theol.
P. 797.

gnomen *Veteris* adepta est, postquam *Arcefilas* alteram induxit. Nam *Platoni* successit cognatus ejus, *Speusippus*, quem pecuniæ amantem fuisse tradunt. Illi rursus condiscipulus ejus *Xenocrates Chalcedonius*, hebetioris ingenii vir, sed optimæ vitæ, illi *Polmo* Atheniensis, illi *Crates* Atheniensis & *Crantor* Solensis, qui duo singulari planè amore se invicem profecuti traduntur. Hi autem omnes ad veterem referuntur *Academiam*, teste *Varrone*, (l) quæ *Platonis vestigiis insistent, quæ caperet, desinebat, quæ non caperet incerta relinquebat*, ut ait *Vossius*. (m) *Secunda*, ab *Arcefila* proveniens, quæ ἀναταλυσίαν & ἐπαχύν perpetuam induxit, statuens nihil posse sciri, ne illud quidem ipsum, quod *Socrates* sibi reliquisset, dicente *Cicer.*? (n) *Arcefile* discipulus fuit *Lacydes*, huic successerunt *Teletles* & *Evander*, quos nominat *Laërtius*, (o) quamvis apud *Ciceronem* *Lucullus* (p) solum *Evandrum* nominet. Huic autem successit *Egesimus*, prout à *Cicerone* vocatur ibidem, qui *Hegesippus* dicitur à *Laërtio* & à *Clemente Alexandrino* *Hegesilaus*, vid. *Voss.* (q) Addit simul *Lucullus* l. c., quod, licet tam ingenii acumine quam admirabili quodam lepore dicendi floruerit *Arcefilas*, tamen non invenerit multitudinem assecularum, quoniam ejus philosophandi ratio proximè à *Lacyde* solo retenta sit. Et hoc quidem planè contrariatur *Laërtio* (r) referenti, quod hic *Lacydes* novæ princeps academix sit. Quâ ratione vero *Lacydes* hic fraude servorum suorum circumventus fallaciam sensuum maximè defenderit, non absque risu cognosci potest ap. *Eusebium* (s) ex *Numenio*. Conf. *J. Casaub.* (t). Non negat quoque *Cicero* differentiam hujus *Academix* à priori, licet ei libenter hanc vellet gloriam tribuere, ut veteris *Academix* nomine insigniretur, quia sc. ea genuinam *Platonis* sententiam retinuerit. Sic enim loquitur: (u) *Hanc Academiam novam appellabant: quæ mihi vetus videtur: Si quidem Platonem ex illa veteri numeramus. Cujus in libris nihil affirmatur, & in utramque partem multa differuntur, de omnibus quaritur, nihil certi dicitur. Sed tamen illa, quam exposui vetus: hæc, nova nominetur: quæ usque ad Carneadem producta, qui quartus ab Arcefila fuit, in eadem Arcefile ratione permansit.* De Platone statim. Tertia ad *Carneadem* spectat, referente *Sexto Empir.* (x), quem sequitur *Vossius*. (y) *Lucullus* (z) consistam à *Carneade* philosophandi rationem *Arcefile* ait. *Augustinus* (a) *Carneadem* ait, primò illam velut calumniandi impudentiam *Arcefile* deposuisse, ne contra omnia velle dicere quasi ostentationis causa videretur. Differentiam *Carneadis* ab *Arcefila* in eo constituit

(l) ap. Cic.
Acad. Qv.
L. I. p. 4148.
(m) de Sect.
Phil. p. 76.
(n) l. c. p.
4151.
(o) l. c. p.
115.
(p) p. 4160.
(q) l. c. p.
77.
(r) l. c. p. III.
(s) Præp. E-
vang. L. 14.
(t) Not. ad
Laërt. p. 40.
(u) Acad.
Qvæst. L. I.
P. 4157.
(x) Pyrrh.
Hyp. p. 78.
L. I. C. 33.
(y) l. c. p. 78
(z) l. c. p.
4160.
(a) Contra
Ac. L. 3. T. I.
p. 319. Ed.
Bas. 1529, F.

- Vossius l. c. [1] quia Carneades fateretur aliquid verum esse aut falsum : sed negaret esse in nobis ~~κατασκευασμένην~~ sive artem judicandi verumque à falso discernendi. [2] Non negaret aliquid probabile esse aut contra. Quale nihil Arcefilas assumerit. Recenset verba Vossii M. Wildt, (b) eadem approbando. Imò ipse Cicero in Lucullo (c) ex vulgari sententia eadem refert, dicens, licebat enim nihil percipere Et tamen opinari: quod à Carneade dicitur probatum. Interim ipse Cicero non fuisse hanc sententiam Carneadis statuit, statim addens: equidem Clitomacho plus quam Philoni aut Metrodoro credens, hoc magis ab eo disputatum, quam probatum puto. Ut autem intelligamus, quid per vocem opinari indicetur apud Ciceronem, audire possumus explicationem Catuli, qui cum Hortensio auditor fuerat disputationis Lucillum inter atque Ciceronem habitæ. Hic enim de sua interrogatus sententia: (d) ad Patris, respondit, revolvor sententiam, quam quidem ille Carneadeam esse dicebat, ut percipi nihil putem posse, assensurum autem non percepto, i. e. opinaturum sapientem existimem: Sed ita, ut intelligat, se opinari, sciatque nihil esse, quod comprehendi aut percipi possit.
- (b) Disp. I. qvòd aliqd. scitur, § 6. (c) p. 4187.
- (d) l. c. p. 4218.
- (e) ex L. 4. Ac. Qvæst. sive Lucul-lo p. 4198.
- (f) ejusd. libri erant de just. All.
- Quando Vossius ut verba Ciceronis affert sequentia: (e) Reliquit Carneades ejusmodi visa, quibus ad actionem excitemur: item ea, quæ interrogati in utramque partem respondere possimus, sequentes tantummodò, quod ita visum sit, dum sine assensu. Observandum primò, quod nomen Carneadis in textu Ciceronis, testibus, quos nobis videre licuit, variis codicibus, non appareat, prout neque contextus id ipsum admittit; quia Cicero in anteced. placita se Academicorum expositorum dixerat, quemadmodum ea dicantur à Clitomacho, undè si vox reliquit ad personam quandam respectum habet, de Clitomacho accipenda est, de quo ante pariter dictum: scripsit, adjungit &c. Deindè, quod homonymia in voce assensum suscinere occurrens ab eodem Clitomacho evolvatur in verbis antecedentibus, dicente: dupliciter dici assensus suscinere sapientem: Uno modo, cum hoc intelligatur, omninò eum nulli rei assentiri: altero, cum se à respondendo, ut aut approbet quid, aut improbet, sustineat, ut neque neget aliquid neque ajat. Addit deinde, alterum placere, ut nunque assentiatur: alterum tenere, ut sequens probabilitatem, ubicunque hac aut occurrat aut deficiat, aut etiam aut non respondere (h. e. affirmare vel negare) possit. Et si jam reliqua Ciceronis verba, quibus in actu signato, ut vocant, Carneadis exponit sententiam, à Clitomacho (f) ejus discipulo, quicquid affert, sumens, ne quisquam id fingi suspicetur, adspicere placet, Vossium rectè

rectè limitandum esse patebit, quia aliàs consentientem *Ciceronem* habere non poterit. Refert nempe *Cicero*, *Carneadem*, cum duo de visorum generibus affirmari possent, nempe, ut illa vel dicerentur percipi posse & non, vel esse probabilia & non, statuisse, tale visum nullum esse; ut perceptio consequeretur; ut autem probatio multa. Etenim contra naturam esset, si probabile nihil esset; --- teneatur modò illud, non inesse in his quicquam tale, quale non etiam falsum nihil ab eo differens esse possit. Sic, quicquid acciderit specie probabile, si nihil se offert, quod sit probabilitati illi contrarium, utatur eò sapiens, ac sic omnis ratio vitæ gubernabitur. Quando itaque aliquid est probabile neque ulla re impeditum, moveri sapientem concedit; interim tamen eum non assentiri (nempe in mente sua) quia possit ejusmodi existere falsum aliquod, cujusmodi hoc verum. Imò his expositis, id ipsum quoque ex mente *Clicomachi* exponere vult *Cicero*, dicentis post alia quædam: vehementer errare eos, qui dicant, ab *Academia* sensus eripi, à quibus nunquam dictum sit, aut colorem aut saporem aut sonum nullum esse: Illud sit disputatum, non inesse in his propriam, quæ nusquam alibi esset, veri & certi notam.

§. 10. Et si verò hæc ita professi sunt secundæ & tertię *Academiæ* asseclæ, non desunt tamen, qui planè aliam fuisse eorum mentem existiment. Refert *Sextus Empiricus* (g) fuisse, qui censuerint *Arcefilam* reverà fuisse dogmaticum, licet prima fronte *Pyrrhonium* videretur. Periculum enim illum tantum fecisse, prolatis dubitationibus suis, an Auditores apti essent ad percipienda *Platonis* dogmata, quæ etiam acri ingenio præditis tradidisset. Addit *Sextus Aristonis* in ipsum dictorium, ante *Plato*, *Pyrrho* retro, medius *Diodorus*, quod etiam exhibet *Laërtius* (h). Clare autem hæc de re sententiam suam aperuit *B. Augustinus* (i), qui & ipsum *Academicorum* consilium, quare mentem suam occultarint, proponit, falsus tamen sub finem sequentia: Hoc mihi de Academicis — probabiliter ut potui persuasi. Quod si falsum est, nihil ad me. Refert itaque, quod successores *Platonis* sententiam ejus mysterii instar servaverint pariter & custodiverint. Itaque cum *Zeno*, à quo ortum habent *Stoici*, ad *Polemonem* venisset, quia jam alià usus erat informatione, non esse talem existimatum ait, cui sententia *Platonis* faciliè prodi tradiq; deberet. Mortuo interea *Polemone*, cum ei succederet *Arcefilas* condiscipulus *Zenonis*, qui variâ statuebat *Platonis* adversa: *Arcefilas* occultasse penitus *Academia* sententiam. Idque prudentissimè atq; utilissimè factum idem judicat *Augustinus*.

C

quia

(g) L. I. C.
33. pag. 61.
Pyrrh. Hypot.

(h) De Vie.
Phil. p. 104.
(i) Contra
Acad. L. 3.
C. 17. p. 316.

q via Arcefilas maluerit dedocere potius, quos pariebatur malè doctos, quam docere, quos dociles non arbitrabatur. Inde, pergit, nata sunt omnia, quæ nova Academia tribuuntur. Deinde Carneadem illam velut calumniandi impudentiam, quâ videbat Arcefilam non mediocriter infamatum, deposuisse, ne contra omnia velle dicere, quasi ostentationis causâ videretur, sed semet ad evertendos Stoicos convertisse. Cum verò urgeretur, Sapientem nihil esse acturum, si nulli rei præberet assensum; respondisse ex mente Platonis (quem sensisse duos esse mundos, unum intelligibilem, in quo ipsa veritas habitaret, istum autem sensibilem, in quo vivimus, nempe illi verisimilem & ad illius imaginem factum, (k) ante dixerat Augustus: ipsum sequi id quod esset verisimile, quod etiam probabile appellari possit. Deinde Philonem aperire cedentibus hostibus portas cepisse, & ad Platonis auctoritatem Academicam legesque revocare. Quemadmodum & Metrodorus primus diceretur confessus esse, non reverâ eam fuisse Academicorum sententiam, quod nihil possit comprehendi. Quamvis Philo, cum Antiochus (qui præter ipsum etiam Mnesarchum Stoicum audiverat) in Academiam Stoicorum sententias inferre conaretur, arreptis illis armis ei resisterit. Postea verò, omni pertinaciâ demortuâ os illud Platonis dimotis nubibus erroris emicuisse tradit, maximè in Plotino.

S. II. Interim ut huic opinioni quis assensum præbeat, rationes non adeò stringentes adsunt, ita ut ipse laudatus PATER propriæ suæ assertioni non admodum fidat. Ortum verò illa exinde trahit, quia sententia: quod nihil sciatur, homine adeò indigna videtur, ut benè ipse Pyrrho, cane irruente perturbatus exprobandi dixerit, ut traditur, difficile prorsus esse hominem exuere, referente Laërtio, (l) licet se defensorem illius absurditatis semper, futurum statim adiderit. Defendisse verò Arcefilam atque Carneadem ἀκαταλυσίαν pro aris & focis, ut non necesse habeamus existimare, nobis perperam fuisse relatas eorum cogitationes, (Quod sæpe alias accidisse circa veterum sententias ait Cartesius, (m)) nemo negare potest, imprimis quia hæc de re testimonia satis clara exstant Ciceronis, Sextique Empirici, ut alios taceamus, & præterea horum scripta, quibus eandem sententiam pingere pariter ac defendere laborant. Unde potius dolendum, quod tales Viri tantique rationis artibus abuti ad rationem ipsam evertendam voluerint. Ut autem hoc relinqvamus, illud tantum vetus addentes, qualem Te invenio, talem Te iudicio: non potuisset sanè ad removendum malum à Zenone metuendum ullum excogitari remedium magis detestandum, quam defensio ἀκαταλυσίας, non secus, ac si medicus

(k) init, cap.

(l) l. e. p.
254.

(m) Diff. de
Meth,

medicus ad tollendam odontalgiam suaderet assumere venenum, quia vita sublata morbus esset cessaturus. Et si prudentissime se gessit Arcefilas tali adhibito defensionis medio, tum quoque Theologo licebit oppositiones Antitrinitariorum evitandi ergo ad tempus defendere, non dari DEum, donec adversarii ab errore desistant. Quis vero talia suadentem non magis insanum quam ridiculum proclamaret? Si errarunt Stoici, non tam abscondito disputandi modo in errore suo confirmari debuerunt, sed ex illo iusta ratione extrahi. Elegantia sunt verba Cornelii Martini, (n) quae huc applicari possunt, quando ait: *Si a nostra sententia quosdam abire videamus --- ea argumenta afferemus, quae merito teneant vel invitum et reluctantem cogant adversarium, idque animo non perturbato sed composito. Quibus autem pro argumento ad manus est convitium (vel scepticus dolus) neque refutasse se adversarium opinantur, nisi insigniter ei maledixerint (vel Scepticis argumentis adversarium deceptum) homines illi sunt furiosi, neque unquam digni, quibus disputatio committatur.* Deinde etiam vel ipsa hac ratione nova Academia veteri contrariatur, quae nunquam docuit, sententiam suam tali modo esse defendendam.

(n) Analyt.
Log. Part. I
C. 10. p. 121

§. 12. Ad Carneadem in specie quod spectat, si sententia ejus vera fuit, quod nihil equidem possit percipi, quia non detur in nobis *αἰσθησις* verum a falso discernendi, interim tamen liceat assentiri non percepto, prout communis fert sententia, juxta ea, quae a nobis ante dicta sunt, melior est ipsius Arcefilae, quam hujus assertio. Quod ipsi etiam exprobat Lucullus (o) sequentibus verbis: *Veri et falsi non modo cognitio, sed et natura tollitur; si nihil erit quod intersit, --- illud vero per absurdum, quod dicitis probabilis vos sequi, si nullam re impediamini. Primum qui potestis non impediri, cum a veris falsa non distent? Deinde quod judicium est veri, cum sit commune falsi? Ex his illa necessario nata est ἰσχυρις, i. e. assensionis retentio: In qua melius sibi consistit Arcefilas, si vera sunt quae de Carneade nonnulli existimant. Si enim percipi nihil potest, quod utrique visum est: tollendus assensus est: Quid enim est tam futile, quam quidquam approbare non cognitum? Carneadem autem etiam heri audiebamus solitum esse delabi interdum, ut diceret opinaturum --- Sapientem.* Et Cicero quidem evitare hunc scopulum intendit, quando ex opinione Clitomachi asserit, non fuisse eam mentem Carneadis, verum tantummodo, quod affirmando vel negando opinionem suam aperire

(o) p. 417
adde pag.
416.

C 2

possit

possit. Verum reverà, qvò magis fucus illinitur sententiæ isti Academicæ, eò magis ipsius turpitudine apparet. Nam qvomodo ille, qui ipse non potest assentiri, aliis sententiam suam aperire potest. Id etiam verum est, non (p) vid. Cic. posse eum quidpiam peragere, qui nullam rem assensu comprobat. (p) in Lucull. Nam actiones illas peragendo aut ostendit aliquis, percipere se, quid agat, p. 4200. quod est evertere sententiam Academicam, aut non; atque sic sollicitus esse debet, ne alienum à proposito agat. Atque ultimum hoc valet eòdem modò contra Arcesilam, qui admisit *rationi consentaneum*, & Pyrrhonios, qui admiserunt *apparentia non tam veritatis dijudicanda, quam vite de-*

(*) T. 1 p. 78

(q) Pyrrh.

Hyp. L. 1.

C. 33. p. 58.

(r) Præp.

Evang. L.

14.

(s) Sect.

Phil. p. 79.

(t) p. 4158.

(u) Contra

Acad. pag.

319.

(x) ap. Cic.

in Lucull.

p. 4181.

(y) Acad.

qvæst L. 1.

pag. 4141.

& 4148.

(z) p. 4154.

(a) p. 4157.

(b) Civit.

DEI Lib. 8.

C. 12.

genda νεανεια, dicente Gassendo (*).

S. 13. Sed pergamus ad reliqua. *Quarta* igitur Academicæ autor

Philo est, & quintæ *Antiochus*, quos suprà commemoravit *Augustinus*. Conf.

Sextus Empiricus, qui *Philoni* adjungit *Charmidam*. (q) Concessit verò

Philo, quod Sapiens opinari possit, atque etiam quædam comprehendere, sed

non ita certò, ut nihil obduci possit. Conf. *Eusebius* (r) ex *Numenio*, quem citat

quoque *Vossius*. (s) Duos autem libros *Philo* scripsit, quos refutare agressus

est *Antiochus*, referente *Lucullo*, (t) qui ostendere volebat, *apud Platonem*

esse Stoicorum dogmata, juxta *Empiricum* l. c. Infensus exindè *Antiocho* *Aug-*

ustinus Faneum ipsum appellat *Platonicum* (u) quasi nihil solidi afferret. Et

refert quidem *Carulus*, (x) eum, cum multos annos contrarium sensisset, sen-

tentia destitisse. Imò *Cicero* *inconstantiam* illi exindè obijciens, quærit, *quis, in-*

quam, iste dies illuxerit, --- qui illi ostenderit eam, quam multos annos esse

negavisset veri & falsi notam. Addit, factum illud obtinendæ gloriæ ergò, quia

spes erat, fore, ut ipsum secuti *Antiochii* vocarentur. Verum, sicut *Antio-*

chum nimio conciliandi Academicos & Peripateticos, ut & Stoicos, studio

flagrasse concedimus, conf. *Varronem* apud *Cic.*, (y) tamen eundem è

Philosophis sui temporis ita excelluisse, ut eum *Lucullus* apud se habere

Qvæstor & postea Imperator gauderet; refert in *Lucullo* *Cicero*. (z) At-

que ita contra Academicos disputavit, ut fateatur *Cicero* illorum defensor,

nunquam arbitror contra Academicam dictum esse subtilius, prout & ex eo

integer *Luculli* discursus, ipso fatente (a) desumptus est. Atque ea in re

maximam meretur laudem, sive ex animi sententia, sive ad fallendos alios

argumenta sua hiprotulerint Sceptici.

S. 14. Adfunt verò etiam præter hos qui se Academicos nomi-

narunt, dogmatum *Platonis* Amatores, qui toties variata Academia no-

men sumserunt *Platonicorum*. Refert illuc *Apulejum* cum *Augustino* (b)

Vof-

464

Vossius, (c) ex cujus operibus meminit libri de dogmate *Platonis*. Sed (c) l. c. p. 80
opera ejus edidit conjunctim *Job. à Wouwer*. (d) Addit Vossius *Chal-* (d) A. 1606,
cidium; eosque ex Latinis: & deinde ex Græcis ethnicam professis Reli- in 12,
gionem, *Plotinum* Ammonii discipulum; *Porphyrium* infensum Christiano-
rum hostem, de quo consuli potest *Lucas Holstenius*; *Jamblichum Por-*
phyrii discipulum, cujus scripta nonnulla divulgavit J. *Arcerius Frisius*
minus tamen emendata; *Syrianum Alexandrinum*, cujus scripta recenset
Suidas, tanti æstimatum, eodem referente, ab *Isidoro Philosopho*, ut post
Platonem & *Jamblichum* omnibus præferre consueverit *Syrianum*; *Proclum*
Syriani discipulum hostem itidem Christianorum magnum, ex cujus scri-
ptis editi sunt (e) libri in *Platonis Theologiam*, adjuncta ejus institutione
Theologi; de cætero Conf. *Suidam*; *Marinum* Napolitanum Successorem
Procli, qui vitam ejus descripsit à *Porto* operibus junctam; *Maximum Tyrium*
cujus sermones sive Disputationes 41. edidit H. *Stephani*; (f) *Alcinoum*,
cujus exstat Epitome Philosophiæ *Platonice* versa à *Ficino*, emendata ab *J.*
Carpentario, & commentario illustrata. Inter Christianos tanti olim æsti-
matus fuit *Plato*, ut plerique Patrum philosophia ejus in scriptis suis sint
usi. Refert *Clementis Alexandrini*, *Eusebii* & *Augustini* verba, quibus
Platonem magis quam par est laudant, *Ryssel*. (g) Conf. etiam *Ficinus* (h).
Et ex *Platonica Theologia mystica* illa derivata est. Vid. *J. Thomassius* (i).
Sic *Origenes Platonismo*, varios debet errores, quia de re conf. *Erasmus*
& *Magn. D. D. Fecbtium* (k). Quin etiam, (ut taceamus, *Simonem Ma-*
gum ex *Platonismo* multa hausisse, prout patet ex *Plotino* ap. *Ryssel*. (l).
præstantes postea *Platonici* fuerunt *Cardinalis Bessarion* *Platonis* contra
Georgium Trapezuntium defensor (m), & *Gemisthus Pletho* contra *G.*
Scholarium ostensus, usque ad *Averrois* tempora principatum semper præ
Aristotele obtinuisse *Platonem* (n). Et illi quidem duo inter Græcos fuerunt,
sicut inter Latinos *Marfilus Ficinus*, qui *Platonem* vertit, additis quoque
dialogorum argumentis brevibusque commentariis, ut ipse loquitur (o),
& *Wesselus* *Gröningensis*, communi consensu dictus *Lux mundi*, qui reli-
cta ob monastici ordinis odium professione Theologica, ad quam in Aca-
demia *Heidelberg*. Anno 1417. vocatus erat, Philosophicam suscepit, Philo-
sophiam professus *Platonicam*, quam *Christianismo* utiliore & convenienti-
orem existimabat, dicente *Hornio* (p). Ex Judæis quoque *Philo Plato-*
nici accensetur ob illud vulgare, ὁ φίλων πλατωνίζει ἢ πλάττων φιλωνίζει.

C 3

Verum

(c) cura A
Porti Ham-
burgi 1618.
F.

(f) Parisiis,
1557, in 8vo.

(g) Cont.
Vossii pag.
167.

(h) Op. præf
(i) Schedi-
asm. & Diss.
2. & 3. de
Phil. stoica.

(k) Tract.
pecul.

(l) p. 168. l. e.

(m) Lib. IV.
contra Ca-
lumniam.
Platonis.

(n) Conf.
Jons. Script.
Hist. Philos.
p. 309.

(o) in præf.
edit, Frobe-

nianæ Anno 1532. (p) Hist. Phil. l. 6. C. 6. p. 305,

- Verum quia *superstites libri Philonis nomine Platonis genium non spirant*, neque indubitata ea de re testimonia haberi possunt, notante *Jonso* (q) I. c. p. 425, (q), rem in dubio relinquimus. Scepticus verò nemo ex iis dici poterit.
- §. 15. Vidimus hactenus eorum, qui semet *Platonem* sequi professi sunt, mentem. Undè facillè apparet, quod non alios quam secundæ & tertiæ & ad summum etiam quartæ ætate pro sua sententia allegare *Gassendus* queat. Ut jam de ipso Platone aliquid addamus: an dogmaticus fuerit, quæstionem movet quoque *Laërtius*, (r) quam ita decedit, *Plato quæ percepit hæc enunciat: falsa quæ sunt redarguit, de incertis assensum sustinet*. Addit verò deinde, nominibus eum variè esse usum, ne ab indoctis facillè perciperetur (s). Et quatuor nominat personas, per quas sententiam suam in Dialogis enunciet *Plato: Socratem, Timæum, Atheniensem hospitem & Eleatem hospitem*, nominatis deinde ejus dialogis 56, eorumque ordine consuetò, divisiones rerum ab isto adhibitas recenset, (t) cum antea dogmata ejus recensuisset. (u) Interim de sermonibus *Platonis, Marsilius Ficinus*, qui eos libris 37. exhibet, tale fert judicium: (x) *quæ in epistolis vel in libris de legibus vel Epinomi Plato ipse suo differit ore, certissima vult haberi. Quæ verò in cæteris libris Socratis, Timæi, Parmenidis, Zenonis ore disputat, verosimilia*. Exhibet inter ista dogmata *Platonis Laërtius*, quod omnium rerum duo sint principia *Θεὸς καὶ ὕλη*, quam sententiam quoque adducit refutando I: *Abendana* (y) inquit: *ולא היה שום חומר* Et non fuit ibi (in initio Creationis) antea materia secundum sententiam *Platonis*. Reliqua suo loco videri possunt. Et quid opus est mutis? Adducere enim possumus potissimum Scepticorum Patronum *Sextum*, qui ipsum *Platonem* ex numero suorum ejicit, dicens: (z) *Platonem, cum de ideis pronunciat, aut providentiam esse, aut vitam cum virtute conjunctam preferendam esse vitæ, quæ sit cum vitiis conjuncta: Sive is tanquam existentibus assentitur, dogmaticè pronunciat: sive tanquam probabilioribus assentitur, quia alterum alteri præfert ad fidem obtinendam aut non obtinendam, à Sceptica forma discedit. Etiam si autem quadam Scepticorum more pronunciet, quum, ut ajunt, se exercet, non ideo erit Scepticus*. Et ipse *Gassendus* postea (a) *Pythagoræis* accenset *Platonem* quia tamen visus inter eos fuit, qui sustulere *κατὰ μέτρον* veritatis, id tamen videatur tantum accipi respectu sensibilium rerum --- non item verò respectu rerum intelligibilium. De ipso Platone interim, sectæque *Platonice*

(y) לקט
שכחתי
addito

מכלל
ירפי

(z) Pyrrh.
Hyp. L. 1.
C. 33. P. 58.

(a) Tom. 1.
pag. 77.

465
 nicae fati conferri potest R. Rapinus (b), quem recensent Acta Erudit. (b) Comp
 Lipf. (c) item C. Fleury, Platonici (d) cujus mentio fit in Actis iisdem Magn. Vir
 (e). Conf. quoque Seldenum (f), ex quo quaedam de versione Platonis, ex Antiqui
 ut & aliorum Philosophorum Seculo XII facta refert Tenzel. (g). Tom. I.

§. 16. Quando Gassendus porro putat, quod constet apud omnes, (c) Ao. 1686
 qui sectarum habuerint notitiam, & Pyrrhonis & Arcesilai unam esse Phi- p. 195. seq.
 losophiam, ex ipso Empirico suo audire poterit, quod nimis liberaliter (d) Differt
 hic loquatur. Licet enim hic magnopere fidat Arcesilae, ut statim audie- de Platone.
 mus, tamen non absque dubitatione id dicere ausus est, inquam; nisi (e) Ao. 1688.
 dicat aliquis, nos haec secundum id, quod apparet nobis, dicere, & non p. 369.
 affirmantes. Illum autem secundum naturam, adeo, ut bonum quidem (f) Comm.
 ipsam epochen, malum autem ipsam assensionem dicat (h). Huic disci- in Eutychiu
 mini aliud manifestius addere vult Vossius, (i) dicens, quod Academici di- p. 156.
 xerint, illud se comprehendere, quod nihil comprehendendi possit. (g) Monati
 Quod Anno 1693.
 etiam asserit Gellius (k), & ex eo Hornius (l). Ast illud Empiricus qui- p. 459.
 dem novae Academiae alumnis, h. e., Carneadis asseclis tribui posse non (h) Pyrrh.
 negat (m), sed de Arcesila seqv. pronuntiat (n), magnam mihi videtur Hypot. p. 61
 cum Pyrrhonorum verbis affinitatem habere: adeo, ut una propemodum (i) Phil. Sect.
 sit disciplina ejus & nostra, — de omnibus assensum retinet. p. III.

§. 17. Sicut autem libenter credimus, quod Pyrrho huc pertineat, (k) Noct.
 in cujus vestigiis totum se insistere h. l. Gassendus profitetur: (de quo Sect. Att. Lib. II.
 seqv.) ita miramur, quod huc Epicurum idem referat, quem admira- C. 5. p. 397.
 tum conversationem institutumq; Pyrrhonis haud secus fuisse philosophatum (l) Hist. Phil.
 censet. Optimum sane est, quod hoc statim relicto alium substituere velit. p. 211.
 Non enim sequitur, quod, qui amicus est alteri, ejus etiam sententiae sit (m) l. c. p.
 addictus. Sic Ciceronem, contra quem disputat, hominem amicissimum 59.
 vocat Lucullus (o). Varia autem eruditione instructum fuisse Pyrrhonem (n) l. c. pag.
 non negamus. Qui autem dubitat, an dogmaticus fuerit Epicurus, adeat 60.
 Phil. Epicuri Syntagma (p) & Praef. (q). Sed nihil juvabit is quem sub- (o) p. 4180.
 stituere conatur Gassendus, a quo ille & Philosophiam & nomen aliquando (p) Collect.
 derivavit, nempe Democritus; inter cujus laudes commemorat, quod à Gass. T. I.
 omniscius habitus sit — artiumq; omnium peritiam calluerit. Verba p. 3. usq; 94.
 Democriti sequentia sunt: Nihil novimus, nam veritas in profundo est. (q) Exerc.
 Verum sane manet, quod asserit Lucullus (r), neque Arcesila (vel aliorum Anti-Gass.
 Scepticorum) calumnia conferenda est cum Democriti verecundia. Ex (r) p. 7159.
 modestia enim & comparatiye respectu ad multitudinem rerum habito
 illud

- illud suum protulit *Democritus*, non secus ac *Socrates*, se nihil scire. An autem dogmaticus sit *Democritus*, judicem nos inter atque *Gassendum* ipsum constituemus *Gassendi* fautorem *Empiricum*, qui, in eo, inquit, quod ait, secundum veritatem existere atomos & vacuum, eum à nobis differre, supervacaneum dicere arbitror. (s) Et ipsa hæc hypothesis est, quam imitatus est postea *Epicurus*. Et alio loco *Empiricus*, (t) & ex eo *Gassendus* (u) *Democritum* tradunt cognitionem quidem, quæ est per sensus, rejecisse, eam tamen, quæ est per mentem, retinuisse, cui tribuerit veritatis judicium (x).
- §. 18. Adjungit quoque reliquos à *Laertio* citatos *Gassendus*. Quando vero *Hippocrates* huc recensetur, quia ille ambiguus atque humano more loquatur, non nisi risus excitari poterit, quia ambiguitas, quin & dubitatio in rebus medicis non efficit Scepticum. Vid. Menag. (y) Et dogmaticum illum fuisse postea *Gassendus* exinde ostendit, quia *Hippocrates* est autor ἀπορροῶν, quæ significant ratas sententias (z). Id etiam observandum, quod *Laertius* eos, quos adducit, viros, citet tantum ex relatione Scepticorum, prout contextus clare ostendit. (a) *Gassendus* vero h. l. (b) de omnibus assertivè pronuntiet, tot ac tanti viri — nihil sciri posse adeo constanter pronuntiaverunt; in citando *Laertio* vero ambiguas adhibeat voces, quod hoc testetur, quod eos viros citet. Producit vero ulterius *Gassendus* *Heraclitum*, qui adstruendum esse quippiam temerè negaverit. Hunc postea *Gassendus* (c) intellectum, ut veritatis criterium assumisse, ait, *Sextus Empiricus* vero (d) *Heraclitum* à semet differre probat, quia de multis incertis dogmatice pronuntiet, quæ Scepticus reprehendat, repugnans etiam huic, quod dicit, contraria circa idem existere. Sequitur *Empedocles*, qui id solum probari existimaverit, quod quisque putaverit. De hoc *Empedocle* equidem *Lucullus* concedit (e) exclamare eum, ut interdum — furere videatur, abstrusa esse omnia, nihil nos — omnino, quale sit, posse reperire. Interim *Gassendus* (f) postea eum inter illos recenset, qui intellectum agnoverint pro criterio veritatis. Sequuntur *Xenophanes*, quem quidem non concessisse nisi opinionem largimur; & *Zeno Eleates*, quem tamen dogmaticam proponere Logicam concedit *Gassendus* l. c.; quamvis eum per cavillationes suas logicas scientiarum stabilitatem fere sustulisse tradat *P. de Villemandy* (g). Adjunguntur pariter VII. in Græcia habiti Sapientes, & post *Archilochum* & *Euripidem* *Homerus*. Sed approbanda est sententia *Hornii* (h) quærentis, quasi hoc unquam
- (s) L. c. l. c. 30. p. 55.
 (t) L. i. adv. Logicos.
 (u) T. I. p. 77.
 (x) in Lib. Canonum.
 (y) Observ. ad Laert. h. l. p. 251.
 (z) T. I. p. 77.
 (a) pag. 255.
 (b) T. III. p. 206.
 (c) Tom. I. p. 77.
 (d) Pyrrh. Hypot. L. I. C. 29.
 (e) p. 419.
 (f) L. c. p. 77.
 (g) in Scepticismo debellatoc. 4. p. 22.
 (h) Hist. Ph. L. 3. C. 18. p. 210.

quam vel in Poëtarum Principe, vel in VII. Sapientum dogmatis animadvertit. Sane non nisi ridiculè sententiam illam: *Ne quid nimis*: huc trahi, quilibet videt. Sequuntur in *Gassendo* *Parmenides*, *Anaxagoras*, *Protagoras*, & *Cratylus*. Sed neque hic necesse est, ut hæc nomina ipsis concedamus Scepticis, quemadmodum quoad nonnulla hic facilem se exhibet M. Wildt (i). Nam ex his *Parmenidem* atque *Anaxagoram* intellectum veritatis notam constituisse, adducit ipse *Gassendus* (k). *Protagoram* verò quædam dogmaticè pronuntiare ait *Sextus Emp.* (l). Addimus taudem generalem *Luculli* ad citationem horum Virorum responsionem (m), Scepticos ita alloquentis: *Vos cum perturbare, ut illi [seditiosi] Remp., sic vos Philosophiam bene jam constitutam velitis, Empedoclem, Anaxagoram, Democritum, Parmenidem, Xenophanem — profertis. Et tamen isti Physici varò admodum, cum bærent aliquo loco, exclamant quasi mente incitati. — Majorem autem partem mihi quidem omnes isti videntur nimis etiam quædam affirmare, plusq. profiteri se scire, quam sciant. Quod ejus effatum non potuit in responsione pro Scepticis delere Cicero. Quamvis interim non adeo mirandum foret, si etiam alii ante *Pyrrhonem* eundem errorem errassent; prout neque hic in omnibus passibus excusandos esse omnes, de quibus dictum est, libenter fatemur.*

(i) Quod aliquid scitur
Diff. i. §. 3.
Lips. 1664.
(k) l. c. p. 77
(l) Pyrrh.
Hyp. p. 57.
(m) p. 4159.

*Sectio posterior Historiam Scepticismi genuinam una cum
natura ejus breviter exhibens.*

§. 1. **S**cepticismi vox ex græco descendit. Sceptici enim *ὁτὸν τῶ σέπτις* *δαίμων καὶ μηδέποτε εὐχόμενοι* à semper quærendo, esse nunquam invenient, dicti sunt, indicante *Laërtio* (a). Dicitur alias institutio *ζητητικὴ* sive quæstorica, item *ἀπορητικὴ* sive dubitatoria, item *ἰσχυρικὴ* sive recensoria sc. assensionis. vid. *Sextus Empiricus* (b), *Laërtius* (c), *Gellius* (d). Addit *Sextus*, etiam *Pyrrhoniam* appellari posse à *Pyrrhone*. Prout quoque aliis Sæctis contigit, ut vel ab Autoribus suis, vel certis quibusdam rebus denominata sint. Conf. *Laërtius* (e) & *Simplicius* atque *Ammonius* (f) & ex his *Gassendus* (g). Potest etiam, vocabulis hodiè usitatissimis appellari suo modo *Indifferentismus* & *Libertinismus*.

(a) l. c. p. 254.
(b) Pyrrh. hyp. l. i. c. 3.
(c) l. c.
(d) Noët. att. l. i. c. 5.
(e) Præf.
(f) Groleg. in Categ.
(g) Tom. I. p. 16.
(h) ap Laërt. l. c. p. 79

§. 2. Sicuti autem veritatem, quæ juxta *Platonis* effatum (h) præclarum quiddam est, ubique persequitur *Scepticismus*, ita quoque modo in

D

genere

genere contra omnia insurgit, & *universalis*; modo veritates magis particulares sibi evertendas sumit, & *particularis* appellari potest; ut breviter observavimus (i). Unde iis, qui priorem profitentur, *simpliciter & absolute* nomen Scepticorum tribui potest, illis vero, qui posteriorem sequuntur, tantum *secundum quid, & cum addito*, in certa sc. materia, quia in aliis Dogmata statuere possunt.

(1) Sect. 1.
S. 1.

5. 1.

§. 3. Ut autem de particulari breviter quædam delibemus: inva-
(k) in Pro-
cenio.
(l) Scept. de
bell. p. 13.
(m) in contro-
v. inter
Thomam &
Scot.
(n) in Cursu
Theol.
(o) in Thomæ & Scoti
collat.
(p) Disput.
Theol. in
Thom.
(q) Disput.
sel. Tom. I.
p. 16.
(r) Dissert.
Theologus
Διοφαν-
τος. §. 8.
(s) Tract. de
confc. proba-
bilis.
(t) l. c. § 9.
(u) §. 10.
(x) §. 11. 12.
(y) §. 13.
(z) §. 14.
(a) Scept.
mor. §. 1.
(b) in Circu-
lis pisanis.

§. 3. Ut autem de particulari breviter quædam delibemus: inva-
sisse illum ipsa *Theologia sacraria*, jam dictum. (k) Idque per *methodum Scholasticorum* etiam factum esse, asserit *Villemandy* (l), quando illa quæstiones Theologicas in utramque partem ventilat, raro interpositâ decisione. Citat hûc ille *Radam* (m) it. *Allemandet* (n) *Franciscum* à *S. Augustino* (o) & *Arriagam* (p). Simile judicium *H. Heideggeri* (q) adducit celeberrimus *Lips. Theologus D. D. Seligmann*. (cujus, ut Hospitis quondam sui & Fautoris perpetui plurima sibi Lipsiæ exhibita beneficia grato semper ore deprædicat Dominus Præses.) (r). Addit defensores *probabilissimi* & in specie *Terillum*, (s) nec non *Pontificios* disputantes de eminentia Papæ supra concilia *Villemandy* l. c.; ipsum *Papam* in materia de immaculata conceptione Mariæ *Seligmannus* (t), ut & aliis in rebus *Pontificios* (u) *Calvinianos* (x) *Socinianos Arm.* (y) & *Enthusiastas* (z) Conf. idem in *Liberinismo sentiendi & credendi*. Quod verò *indifferentiamus*, qui hodiè maximè regnare tentat, huc spectet, indicatum in *Proem*. Sed de his ex professo agere Theologicæ convenit cathedræ. Provocamus tantum ad elegantem *L. F. E. Kettneri Diss. de Religione prudentum*, & Magn. *D. D. Fechtii Colleg. MSC.* Conf. etiam *Amiraldum* de *Relig. Indiff.* & *Kromajer. de Libert. credendi*. Pariter *B. Spinoza* & *Hobbesius* non tutò quenvquam Scripturæ innitiposse, conati sunt ostendere. Quorsum etiam non malè referri *J. Vossium*, *Richard. Simonis* aliosque, qui *Scripturæ* corruptionem defendunt, ut eam liberè censura suæ subjicere possint, ait *Buddaus*. (a) Scepticismum denique commendant judæi, dum in *Lib. Siphre* seq. proferunt: de Magistris suis, אפילו סדאן על ימיו שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין וזהו שמע לחם. Etiam si ostendentes dextram dicant, quod sit sinistra, & sinistram, quod sit dextra; tamen obtempera illis. Conf. *Frischmuth diss. an Ebraei statuunt idem simul esse & non esse*. *Physicarum* porrò rerum certitudinem Scepticismus labefactare conatus est. Citat illuc *C. Berigardum* (b), qui omnes res physicas ex principiis *Aristotelis* ita declarat, ut easdem ex oppositis *Anaximandri* hypothesibus perpetuò impugnet: & *Seb. Bassonem*,

गुवि,

(c) qui, licet illo moderatior, remotis tamen Aristotelis dogmatibus nulla ferè meliora & certiora afferat: It. in multis *Gassendum* (qui tamen in physicis varia posse reperiri defendit, (d)) quem secutus *Bernierius* varios profert scrupulos quibus ipsum systema Philosophiæ Gassendianæ, quæ tamen ipsi præ reliquis arriserat, labefactatur; conf. *dubia* ipsius, recensita quoque in actis Lipsi. (e); antè laudatus *Villem.* Imò & *Cartesium*, in quantum ille sensibus fidem planè denegat, aliquid tradere, quod *Scepticismo* faveat, idem asseruerat (f), quod ex illo refert *Buddæus* l. c. §. 6. *Momlia* ulterius invasit Scepticismus, quem ea ratione *Carneadeum* appellat *Villemandy* (g), sed minus congruè, quia *Carneades* omnia impugnavit. Spectant huc illi, qui boni & mali naturam à liberrima DEI voluntate ita fancitam esse volunt, ut mutatâ eâ voluntate, quod nunc justum est possit reddi injustum. Pro qua sententia conf. *Occam* (h) & *Almayn* (i). Illi quoque, qui volunt supremam actionis cujuscunque regulam privatam esse cujusque conscientiam, ad hunc Scepticismum reducuntur à *Villem.* (k), qui pariter asserit, (l) *Spinosam* (m) justî & injusti discrimen tollere, quando jus hominum naturale ex cupiditatum & potentiæ mensura circumscribit, nec non *Machiavellum* (n), qui unicè illa commendat, quæ inserviunt utilitati. Latius quoque idem deducit (o), quod *politicam* Scepticismus invaserit, quando quidam Politici nullam aliam agnoscunt, nisi externam Reipublicæ Salutem & temporalem, unde nihil in societate stabile ac fixum ponere possint. Adducit hic *Machiavellum*, omnia facta, modò ad Principis referantur securitatem, honesta & recta proclamantem. (p) Alia mittimus.

§. 4. Ad universalem verò Scepticismum quod spectat, non solum olim, & cum scientiæ primum inter *Græcos* illucere, verum etiam seculis post natum Christum dati sunt, qui cum sive seriò sive simulatè fuerunt amplexi, & *hodiè* etiam haud parvum eorum esse numerum, etsi mentem suam plerumque occultent, asserit *Villem.* qui conferatur (q). Interim ille non una quoque sub forma sese oculis nostris exhibet. Asseclas enim ejus ex *Mon-* *tano* ita distingvit artis cogitandi Autor (r): *Aliqui*, novi nimirum *Academici* certitudinem solam proscribentes verisimilitudinem admittebant, alii, ut *Pyrrhonii*, etiam hanc negabant. Conf. *Sextum Emp.* ed tendentem (s), ubi ille, quod notandum, *Carneadis* asseclas nomine novæ *Academiciæ* intelligit. Alias ipse hic *Sextus* (t) & ex eo *Gassendus* (u) tres con-

D z

stituunt,

(t) l. c. L. I. C. I. (u) Tom. I. p. 13.

(c) in Phil.
Nat. adv.
Arist.
(d) Tom. I.
pag. 79.
(e) Anna
83. p. 472.
(f) l. c. C. 2.
pag. 9.
(g) C. 3. vid.
index.

(h) in fl.
Cent. quæst.
29.
(i) Part. 3.
Tract. Mor.
(k) l. c. C. 2.
p. 10, 11.
(l) C. 4 p. 39.
(m) in Tract.
Theolog.
Pol. C. 16.
(n) in Prin-
cipe.
(o) C. 2. p.
12.
(p) in Prin-
cipe C. 15.

(q) l. c. C. 1.
& C. 4.
(r) Part. 4.
C. 1. p. 463.
(s) *Pyrrh.*
Hyp. L. I. c.
33. p. 19.

statuunt generalissimas philosophandi rationes, [1] eorum, qui se verum
 invenisse dicunt, quæ dogmatica, [2] eorum, qui statuunt hoc unum se
 comprehendere, quod verum comprehendendi non possit, quæ acataleptica,
 [3] eorum, qui perpetuò quærent, assensum de omnibus sustinentes, quæ
 Sceptica appelletur. Ad mediam Sextus Emp. Clitomachum atque Car-
 neadem refert, & ejusmodi Academicos. Gassendus verò Academicos ab
 Arcefila institutos; quod non posse fieri juxta mentem Sexti Emp. & Ci-
 ceronis ex dictis antea patuit. Et Arcefilam quidem juxta Scepticorum
 principia melius statuisse, clarum est; quia illi iudicium veri & falsi planè
 sustulerunt, refutantes eos, qui ullum dari certum veri & falsi criterium
 vel instrumentum defendunt, sive sensum sive intellectum sive utrumque
 conjunctim hùc referant. Vid. Gassendus (x) C. Thomastus. (y) Aca-
 taleptici enim sententiam illam asserto hocce suo labefactarunt, Socratico
 abusi dictorio. In eo verò, quod nulla detur vera ac certa scientia, hacten-
 us adducti contra Dogmaticos consenserunt; Undè doctissimus Jonsius
 subtilem esse distinctionem Scepticorum ab Acatalepticis, cum eam ex
 Gellio protulisset, exclamat, (z) qui simul refert, (a) quod juxta Lampriam
 Plutarchus peculiari tractatu egerit de differentia Pyrrhonorum & Acade-
 micorum. Atque sic non negandum, quod Acatalepticis quoque nomen
 Scepticorum, paulò laxius acceptum, benè conveniat, æquè ut illis, qui nu-
 dam admittunt verisimilitudinem. Quam etiam acceptionem usus fre-
 quens comprobat. Quinimo evincere possumus, quod ipsi Sceptici stri-
 ctissime ita dicti, sive confiteri velint sive nolint, quædam ut certa admittant:
 nempe hanc hypothesin: de omnibus esse dubitandum. Quod si enim de hac
 ipsa quoque semet dubitare dicunt, non possunt non eandem magis magis-
 que confirmare. Conf. M. Wildt. (b) Item, quando ex dubitatione animi
 tranquillitatem sequi contendunt, neque aliam dari ad hanc felicitatem
 viam. Vid. Sextus Emp. (c) Conf. Villem., qui de hac re agit fusius. (d)
 Sunt verò præterea ex iis, qui omnia in dubio relinquere volunt, qui ipsam
 quoque rerum existentiam in dubium vocarunt, quorum refertur Gorgias
 Leontinus (e) unà cum aliis à Sexto alibi citatis (f). Et hujus quidem generis,
 qui id seriò statuerint, homines, unquam existisse dubitat Villem. Sed si
 tales dari concedit, qui omnia præter existentiam seriò in dubium voca-
 runt, non putamus improbabile esse, etiam hos potuisse dari, iisdem scilicet
 principiis usos, quod nullum planè detur veri atque falsi criterium. Cæ-
 terum Sceptici strictissime ita dicti hos quoque ex ordine suo remonent.

(x) Tom. p. 69. seqq.

(y) Introductio ad Phil. Aul. p. 114. C. 5. §. 29.

(z) de Script. hist. phil. p. 632.

(a) pag. 235.

(b) quod aliquid scitur diff. 4. §. 10.

(c) l. c. C. 12. p. 15.

(d) l. c. C. 10. p. 53.

(e) in Tract. de eo quod non est.

(f) L. adversus Mathematicos p. 49.

S. 5. Ut

468

§. 5. Ut igitur ulterius Scepticismi, *strictissime ita dicti*, naturam ex mente ipsorum Pyrrhonorum (quorum vestigiis semet in presenti exercitatione insistere ipse Gassendus confessus est, conf. Sect. I.) & præcipui in primis eorum Antesignani Sexti Empirici, cognoscamus; hic (g) sequentem ejus tradit definitionem: quod sit *facultas, quæ ea, quæ sub sensum cadunt, iis, quæ mente & intellectu percipiuntur, opponit: Idque quolibet modo* (ut indicetur, etiam sensibilia sensibilibus & intellectualia intellectualibus opponi posse) *à qua quidem devenimus, propter paria in oppositis rebus ac orationibus momenta, primum quidem ad assensus retentionem: deinde verò ad vacuitatem & perturbationem.* Hac proposita def., principium Scepticismi hoc vocat: *omni orationi orationem æqualis ponderis ac momenti adversari.* (h) Indeque Scepticos nulla statuere dogmata ait, ita, ut assensum illis rebus præbeant, *de quibus in scientiis quæritur*, licet passionibus assentiantur; (i) atque tali sensu quoque non habere *sectam*, licet sectam constituere dici possint hōc sensu; quod adhæreant rationi cuidam, quæ secundum id, quod apparet, monstret vivere ad patrios ritus, atque assensum retinere doceat; (k) undè & totam philosophiam tantum eatenus tractent, quatenus *omni orationi orationem æqualem possint opponere.* (l) Non tollere tamen eos, pergit, *apparentias rerum*; sed *quando quæritur, an tale sit ipsum subiectum, quale apparet*, dubitare, licet interdum de ipso quoque apparente quæstionem moveant, ob dogmaticorum temeritatem. (m) Unde ipsum *apparens sit criterium, cui adherentes in vita communi quadam agant*, quædam non, *opinatione omni liberi.* (n) Finem porro Scepticismi esse, addit, *imperturbatum mentis statum* (sive tranquillitatem animi) *circa ea, quæ ad opinationem spectant, & in coactis moderationem*, qui finis proveniat ab *ἐμῶν* sive assensus retentione, cum non opinentur Sceptici, *aliquid natura bonum aut malum esse.* (o) Modum denique ad *ἐμῶν* perveniendi, esse, generatim loquendo, *mutuam rerum inter se oppositionem*; opponendo *apparentia apparentibus aut intellectualia intellectualibus aut permutatim*, ita ut Scepticos tali etiam *propositioni, quæ validâ ratione niti nunc videtur, nondum tamen assentiri oporteat*, quia & olim multa abscondita fuerint dogmaticis, quæ postea pro certis habent. (p) Tradiderunt autem Sceptici antiquiores *X. modos speciales* sive sedes argumentorum suorum adversus scientias, quæ recensentur prolixè à Sexto (q) & breviter à Dno. Præside. (r) Recentiores V, (s) & adhuc II. alios, (t) & Onesidem præ-

(g) Pyrrh.
hyp. L. I.
C. 4.

(h) Cap. 6.

(i) Cap. 7.

(k) Cap. 8.

(l) Cap. 9.

(m) Cap. 10.

(n) Cap. 11.

(o) Cap. 12.

(p) Cap. 13.

(q) C. 14. 3

p. 17. usque

45.

D 3

tercia

(r) de Log. orta & progressu §. 17. (s) ap. Sext. Emp. C. 15, (t) Cap. 16,

- terea octo tales, quibus existimat *se omnem dogmaticam Aetiologiam, ut*
 (u) Cap. 17. *vitiosam refellere.* (u) His expositis subiungit *Sextus* dilucidationem vo-
 (x) à Cap. 18. *cum*, quas adhibeant *Sceptici*, ut *non magis* &c. (x) quas etiam antè ma-
 usque 27. *nuerat* C. 7. à semet ita adhiberi, non quasi illæ omninò certæ essent, sed
 quia seipsas unà cum reliquis omnibus destruerent. *Vocem enim nihilo*
magis cum aliis etiam seipsam dicere nihilo magis esse; Quod ulterius de-
 (y) Cap. 28. *clarat*, (y) ubi simile affert purgantium medicamentorum. Tum denique
 differentiam Scepticismi à finitimis ipsi *Philosophis* adducit, nempe *Hera-*
 (z) Cap. 29. *cliti*, (z) *Democriti*, (a) *Cyrenaica*, (b) *Protagora*, (c) *Academica* (d)
 (a) Cap. 30. atque experientia medica (ff) quibus exhibitis librum primum claudit.
 (b) Cap. 31. §. 6. Primum Scepticismi ortum nos ab ipso Diabolo derivare, pa-
 (c) Cap. 32. tet ex dictis. (e) Postea non excusandi sunt in totum illi, qui aut sen-
 (d) Cap. 33. sum aut intellectum noluerunt agnoscere pro veritatis criteriis. *Zenonem*
 (ff) Cap. 34. *Eleatem & Heraclitum* Scepticos jure posse *utcumque appellari*, quia *fun-*
 (e) Sect. 1. *damenta* ejus jecerint *cum aliis ejusdem ordinis*, tradit *Villem.*, (f) eumque
 §. 5. secutus *Budd.* (g) Sed inter *Scepticos* propriè numerandos *Arcefila &*
 (f) C. 4. p. *Pyrrhonis* discipulos *Villem.* rectè defendit ibid. Quod tamen utique ita
 22. 23. intelligendum, ut ipsi hi duumviri includantur. Uterque autem a *Socrate*
 (g) C. §. 3. derivatur, nempe prior mediante *Platone*, posterior *Anaxarcho*. (h) De
 (h) Vid. *Arcefila* aliquid dictum Sect. antec. Ad *Pyrrhonem* verò quod spectat,
 Thomassin- *qui solidius & apertius Sceptin tractavisse meritò dicitur, quam illi, qui*
 rod, p. 12. *anteceperunt, teste Sexto*, (i) ille Præceptoribus usus *Drysone & Anaxarcho*,
 C. 1. §. 21. cum primum pictor fuisset, hunc cum *Alex.* in *Indiam* usque est secutus, & cum
 (i) L. 1. C. 3. *Gymnosophistis & Magis* sermonem habuit. Et sicut ubique assensus reten-
 tionem postulavit, ita juxta nonnullos vitam egit huic opinioni consentane-
 am, *ut nihil quidquam vitaret, nihil caveret, omnia subiret, plausura, si*
sors obtulisset, prærupta loca, canes non declinaret. Sed meritò hæc refu-
 rat *Ænesidemus* apud *Laërtium*, quia ille & vitam egit diuturnam, & eum
 patria tanto honore affecit, ut eum *Sacerdotum Principem* crearet, ejusq;
causa Philosophos omnes immunes esse decerneret. Ita porro se gessit, ut
 multos in vitæ tranquillitate æmulos nancisceretur, quam etiam quondam
 navi vectus, cum omnes ob instans periculum tristes essent, generosè o-
 stendit. *Discipuli* illius fuerunt *Eurilochus, Timon*, (cujus præter alia scri-
 pta fuerunt quoque tres libri *Sillorum*, in quibus omnes Dogmaticos con-
 vitii invadit; meminitque hujus *Timonis Aristocles*, (k) sed uberius de eo vi-
 deri potest *Laërtius*, (l) item *Philo, Hecataeus, Abderites & Nausiphanes*
Tejus,

(k) ap. Enf.
 p. 14. c. 18.
 (l) l. c. in
 Timon p.

469

Tejus, quos recenset Laërt. (m) addens *Enesidemum & Numenium*, (n) ubi simul indicat, quod ipse Pyrrho nullum reliquerit scriptum, verum ejus discipuli. Et Timonis quidem successorem nullum fuisse, ex Menodoro refert Laërt., quia intermissa sit hac Philosophia, donec eam Ptolomeus Cyrenaeus renovaret. Verum, ut est apud Hippoborum & Sotionem, illius Dioscorides Cyprius & Niologus Rhodius Euphranor Seleucensis & Praxylus à Troade auditores fuerunt, addente statim ipso Laërtio. Aristocles quoque; modò memoratus nullius meminit post Timonem, nisi Enesidemi, sequentibus verbis; cum jam isti perinde ab omnibus neglecti jacerent, ut si fuissent ipsi nunquam, exstitit nudius tertius Alexandria Egypti Enesidemus quidam, qui antiquum illud nugarum genus revocare conaretur. Atque hi ferme sunt communi opinione Principes qui hanc philosophandi viam insitire. Adducit hunc locum quoque; Ryffel (o) & Menagius. (p) Laërtius verò (q) successionem describit Scepticorum, quamvis maxime obscuro sint plurimi, quos adduxit, fatente Menag. l. c. Recenset igitur, Euphranorem ante nominatum Praeceptorem fuisse Eubulii Alexandr., hunc Ptolomei, hunc Sarpedonis & Heraclidis, hunc vero Enesidemi ante nominati, qui Pyrrhonios sermones octo libris conscripsit, & Gnostius vocatur à Laërt., fuisse verò Alexandria dicitur ab Aristocle, ubi illud nomen à patria sumtum esse, cum Alexandria idem vixerit, censet Causaubonus. (*) Librorum autem Enesidemi excerpta sunt apud Photium. (r) Conf. Menagius. (s) Post Enesidemum Laërtius recenset Zeuxippum Politem, post hunc Zeuxin, post hunc Antiochum Laodicensem, post hunc Menodorum Nicomediensem Medicum Empiricum, cujus meminit quoque Galenus apud Menag. (t) & Theodem Laodicensem, (in quem Theodosius Sceptica capitula scripsisse traditur. Conf. Menag. (u)) Menodorum audivit Herodorus (cujus librum sub titulo Medicus adducit Galenus, apud Menag. l. c.) Herodori discipulus fuit celeberrimus ille, cujus tam saepe injecimus mentionem, Sextus Empiricus, cujus ut ait Laërt. pulcherrima feruntur monumenta. Scriptorum ab eo editorum catalogum exhibet Menagius, addens tamen, maximam ipsorum partem librorum potius particulas esse, quam integros libros, inter quos adhuc superest tractatus adversus Mathematicos, id est, scientiarum defensores, & Pyrrhonianarum hypotyposeon libri 3. Ex quibus primi contenta exhibuimus. Secundus contra Logicam insurgit, tertius contra Physicam & Ethicam. Libris autem illis nihil elegantius aut doctius esse, idem affirmat Menag., addens, Salmasium tradere, quod praeter Laërtium Suidam & Galenum ne-

mo

(m) l. c. p. 254.
(n) l. c. p. 262.

(o) cont. Voss p. 214.
(p) in Obs. ad Laërt. p. 257.

(q) in Tim. p. 265.

(*) Apud Menag. p. 257.

(r) in Biblioth. Cod. 212.

(s) l. c. p. 247.

(t) l. c. p. 257.

(u) p. 257. & 249.

- mo veterum *Sexti illius* meminerit, ipse tamen locum *Agatha* profert, ubi mentio fit *Sexti*. Eundem autem hunc fuisse cum *Sexto Cheronensi* nonnulli existimant, vid. *Vossius*, (x) contrarium tamen cum aliis defendente *Jonsio*. (y) Ex editione verò hujus *Sexti* se modestos philosophiæ cultores labore longissimò levasse, quia in illo habeantur, quæ aliàs ex variis petendæ forent, polyhistoriæ autem amatoribus amplum exhibuisse polymathiæ polyhistoriæ ac denique Philologia thesaurum, ait Henricus *Stephani*. (z) Addit *M. Wildt*, (a) asseruisse *Stephani*, quod *Sextus* dogmaticorum argumenta tam firma producat, ut ipsi eas melius proponere non possint, imò ipsas scientias ex libris ejus comprehendere possent. Sed tale assertum limites transgredi veritatis, libenter cum *Wildtio* fatemur; addentes, quod tantum hoc æstimum forsitan ortum traxerit exinde, quod lectio Empirici odium ob morbum quendam ab *Stephani* erga literas conceptum sustulit, sicut ipse indicat. (b) Generalis enim iste & superficialius *Sexti* de omnibus scientiis discursus, & sophistica earum infectio non potest tantam laudem promereri. Refutavit verò conatus illius *M. Schook*. (c) Pariter etiam Doctorem *Schallerum* moralium P. P., & D. *Rebelium* Theologiæ P. P. Argentorati contra *Sextum* disputasse, testis est *M. Wildt*. (d) Ad celebritatem *Sexti* pertinet, quod ipse *Marcus* Imperator egregiusque Philosophus ad eum audiendum jam senex perrexerit, ut est apud *Philostrophum*, citante eum *Gassendo* (e) ubi dixerat, quod sectæ Philosophorum suis gaudeant fatiis. Ex auditoribus *Sexti* Laërti nominat *Sextum Saturnum*.
- §. 7. Valde quoque studuit notissimus Romanæ eloquentiæ Princeps *Sextus* hujus placita defendere in libris Acad. Quæst., dum E. G. (f) *Lucullus* contra Academicos *Arcefile* atque *Carneadis* asseclas, ipse verò propriis verba facit. Et non aliter, nisi seriò ipsum, ea, quæ dicit, proferre, clare ostendunt verba, quæ hanc in rem in Lib. citatis exstant. Sic (ff) restat, inquit, unum genus reprehensorum, quibus Academiæ ratio non probatur — nos autem, quoniam contra omnes dicere, qui scire sibi videntur, solemus; non possumus, quin alii à nobis dissentiant, recusare. Pater, postquam *Lucullus* sub finem discursus sui eum incipit hortari (g), ut sententia illa desistat, quam nemo esset secutus, nisi tanta in *Arcefila*, multò etiam major in *Carneade* & copia rerum & dicendi vis fuisset; his inter alia usus verbis: Tunc, cum tantis laudibus philosophiam extuleris, eam Philosophiam sequere, quæ confundit verum cum falsis, spoliat nos judicio, privat approbatione, omnibus orbat sensibus: Cicero nihil aliud regerit, postquam

quam se pauca quasi de fama sua dicere velle promiserat, nisi quod non ostentatione aliqua adductus aut studio certandi ad hanc potissimum Philosophiam se applicaverit. Et licet paulò post pergat: nec tamen ego is sum, qui nihil unquam falsi approbem, qui nunquam assentiar, qui nihil opiner: indeque se non esse sapientem, quem non debere opinari, Arcesilas Lucullo & Stoicis hic consentiens, fateatur: tamen id rectè ab Arcesila statui paulò post ipse dicit, & sequentia addit: assentior, nec percipio tamen, nihil enim arbitror posse percipi. (h) Varro quoque Ciceronem his verbis alloquitur: Tuae sunt nunc partes, — qui ea, quæ ab Arcesila novata sunt, probas; docere, quod, & quæ de causa dissidium factum sit. Unde nos latet, quæ ratione M. Wildt, qui etiam concedit in Cicerone Academiam eminere nempe Carneadi, eundem Arcesila Philosophiam Philosophia veteris perturbatricem appellasse, asserere possit. Sunt equidem utique in Ciceronis libris Acad. loca varia, in quibus Arcesilas reprehenditur, sed ab adversariis Ciceronis prolata, quibus Cicero respondet, defendens Arcesilam; prout & ex responsione, ad quaestionem Varronis modò prolata patet. Et benè observandum censemus, ne confundantur personæ disputantes in libris Ciceronis, secus ac communiter fieri solet, ut quando Aldobrand. (i) verba Varronis citat sub nomine Ciceronis, it. Villemandy (k) Luculli. De cœtero Ciceronem tanta ob Philosophiæ notitiam ornat laude c. Thomasius, ut asserat: Quem qui negat Philosophum fuisse, necesse est ut neget se esse hominem. Habuit tamen causas suas Doct. Fonsius, ut confiteretur de Cic., (l) laudem eloquentia tribuendam ei censeo, philosophia non item. Quod verò ad ipsos spectat Acad. quasi. libros, notandum; quod Lucullus alias citetur à Nonio, ut est in edit. Lambini, (qua nos usi sumus) (m) aliisque, liber quartus, ab aliis l. secundus. Verum ad dubium omne tollendum notat Franciscus Asulanus (n), (qui ibidem conf. de reliquis Cicer. scriptis) id quod ostendit ex ipsos Ciceronis epistolis, bis ab eo editos esse tractatus Academ., ita ut prima vice 2., altera 4. libros confecerit. Ex quatuor posterioribus vero præter nonnulla ex primo omnia interiisse, ex duobus prioribus quoque secundum tantum remansisse, ut sic supersit liber primus secundæ, & secundus primæ edit., qui vocatur Lucullus. Ea interim, quæ Cicero in gratiam Scepticorum protulit, refutavit M. Wildt. (o), iis, quæ protulit Lucullus in contrarium, illustratis. Istud adhuc addimus, quod C. Thomasio, l. c. dicenti, quod Cicero fuerit verus Eclecticus, non aliter

(h) Lib. I.
Acad. quæst.
p. 415.

(i) in Annot. ad Laert.
(k) Scept. debellat. p. 24.
(l) l. c. p. 211.

(m) In 8vo. Ao. 1580.
(n) in Præf. Acad. quæst. Venetiis 1523. in 8vo.

(o) Disp. 3. & 4. citatis.

E

aliter possumus, si clara ejus in libris Academicis posita verba sequi libet, assentiri, nisi Eclecticum eum velit vocare, qui sententiam aliquam pro tempore propugnat, non verò, qui ex scientia sententiæ cuidam perceptæ assensum præbet. Neque aliud doceret, si hodie exstaret *Hirtensius Cicer.*, quia ille hostibus Philosophiæ oppositus tractatus prior fuit *Libris Academicis*, ut patet ex Lucullo pag. 4180, ut proinde illis nihil derogare possit.

- §. 8. Non prætereundum quoque existimavimus famosissimum *Lucianum*, qui vixit Sec. 2. quem, licet à *Vossio* (p) inter *Epicureos* referatur, rectè existimamus à *C. Thomasio* (r), *Ryssel.* (s) & G. cognato (*) ad Scepticos re ferri. Narrat autem ipse in *omnio suo* (t) quod sibi dormienti species oblatae sint duarum mulierum, quarum altera ad statuariam artem eum hortata fuerit, altera verò ad literarum studium, promissa ipsi nominis immortalitate, quo facto ipse hanc secutus sit illa relicta. (destinatus verò à suis fuerat ad artem statuariam discendam) Et negandum quidem non est, illum in studiis admirandos fecisse profectus, testantibus id variis ejus scriptis: dolendum tamen, quod illa studiorum Patrona spe sua magnâ ex parte exciderit, quando (u) inter alia dixerat, exornandum *Lucianum* esse *justitia, pietate, mansuetudine, æquitate*. Nam talem se gessit *Lucianus*, ut teste *Suida* (x) *cognomento blasphemus* sive *maledicus* & *Atheus* appellatus fuerit. Et eum *Alciatus* (y) quidem excusare vult ab *Atheismi* crimine, sed reprehenditur propterea à *Vossio* (z). Nam licet laudandum sit, quod *DEos* Ethnicorum dictis suis ex cœlo dejiciat, atque scelera illa, quibus isti communi consensu se contaminaverunt, abominatione non veneratione digna esse demonstrat, conf. ejus *Concil. Deorum* (a) aliaque: tamen non potest satis demonstrari, illum non in genere res divinas deridendas proposuisse. *Tract. Alcyon*, ubi de potestate divina disputans introducitur *Socrates*, non illius sed *Leonis Philosophi Academici* esse testantur *Athenæus* (b) & *Laërtius*. (c) Licet faciliè dici possit, hic tantum sententiam *Socratis* à *Luciano* recenseri absque approbatione, quod Scepticis non est inconsonum. Quod verò Christianos irriserit *Lucianus*, testatur *Tract.* ejus de *morte Peregrini*. (d) Deinde in homines etiam, imprimis Philosophos studiorumque Fautores acerbissimè invehitur, ut totus ad reprehendendum natus sit, non facto veri à falso discrimine. Conf. ea de re *Hermetinus* ejus sive de *sectis*, (e) quem tractatum contra Dogmaticos confecit

(p) de Sect.

Phil. p. 18.

(r) l. c. p. 25.

(*) in Elog.

Luc. Op.

[Præf.

(s) Contin.

Voss. p. 214.

(t) Op. Tom

l. pag. 1.

(u) l. c. p. 9

(x) in vita

ejus.

(y) l. 5. pag.

Juris.

(z) l. c. p. 59

(a) Tom. 2.

p. 905.

(b) in Deip-

nosoph.

(c) in Pla-

tone.

(d) Tom.

IV, p. 275.

(e) Tom. II

p. 173.

fecit, vivum ingenii sui Sceptici indicem. Indè à *Vive subsannator DEORUM & hominum*, ab Erasmo mitius *nugator festivus* dictus est, atque sui imaginem in *Timone Misanthropo* (f) effigiasse putatur, referente *Zvingero* (g). Impulsus autem ad hanc malitiam est invidia *Plutarchi Cheronensis*, qui in magno honore apud *Trajanum Caesarem* versabatur, ut vult *Vives*. Conf. de cetero *Zwinger*, qui scripta ejus juxta disciplinas, ad quas referri possunt, in ordinem redegit. Exstat inter alias editio operum ejus græco-latina cum *Notis G. Cognati & J. Sambuci* (h).

(f) Tom. I
p. 89.
(g) in vita
ejus Op.
præf.

(h) in 8vo.
Basil. 1563.

§. 9. Prætereos, quos adduximus, *Cassii* cujusdam mentio fit à *Galeno*, quod *Pyrrhonios* sit secutus, quem tamen, cum ejus *Laërtius* non fecerit mentionem, illustrem non fuisse, rectè existimat *Menagius* (i). Ita etiam *Aquila*, cujus mentionem fecit *Clemens Romanus*, *Pyrrhonius* quondam fuerat, eodem dicente, (k) prout videre est ex *Vossio* (*). Et de eo *Aquila* deindè testatur *Nicetas* frater ejus in *Epitome* ejusdem *Clementis* (l) apud *Vossium* l. c., quod unà secum inquisiverit ea, quæ à Philosophis sunt tradita, præcipuè illa, quæ maximè repugnant pietati erga DEUM: illa, inquam, *Epicuri* ac *Pyrrhonis*, quò magis ea refellere posset. Floruisse etiam hanc sectam temporibus *Augustini* ait *M. Wildt*, quia eam dignam habuit Aug., quam refutaret (m). Qua de re ita loquitur *Augustinus*, quod si statim inveniretur scientia, omnem Academicorum vel calumniam vel pertinaciam --- cum ipsius *Carneadis* *Ciceronis*que corporibus sepultam fuisse, verum, quia non tam facile, pergit, mentibus sapientiæ sydus oboritur --- nec diligentèr homines quarunt, --- evenit, ut scientia rarè paucisque proveniat, eoque fit, ut Academicorum arma, quando cum eis ad manus venit --- vulcania videantur.

(i) Obs. ad
Laërt. p. 237

(k) in 8vo.
recognit.
lib. Fol. 81.

(*) Sect.
Phil. p. 112.
(l) Fol. 196.
edit. Paris.

(m) Lib. 3.
contr. Acad.

§. 10. Refertur porrò à multis & inter alios à *M. Wildt* ad Scepticos *H. Cornelius Agrippa*, Autor *Seculi XIV.*, ob librum de *incertitudine & vanitate scientiarum* sive seriò sive ostentandi ingenii gratia conscriptum. Etsi verò communis de eo opinio sit, informatore eum usum esse Diabolo, undè non mirandum foret, quod ejusmodi sententiam defendisset: tamen, quia in nova præf. lib. suorum de *occulta philosophia* s. *Magia* (n), se hos libros in illo de *vanit. scient.* tantum magna ex parte retractasse ait; non planè affirmari potest, eum, absolutè loquendo, Scepticum fuisse. Præterea Sectam hanc eruditè propugnasse *Sec. XV. J. Franciscum*

(n) Edit. A.
1533.

- (o) l. c. p. 110. *Picum Mirandulam*, vicum celeberrimum, Autor est *Vossius* (o). Alii verò eundem contra *Scepticos* citant. Conscriptit ille quoque *examen vanitatis doctrina gentium*, ubi *Scepticos* impugnat (p). Verum eundem totum ferè in recensendis eorundem *Pyrrhonorum* opinionibus variis, generalibus epoches modis, aut potius in iisdem illis ex *Sexto Emp.* transcribendis consumi, languidè verò & remissè *Scepticos* oppugnare, testatur *Villemandy* (b). Undè forsan eam ob causam propugnator *Scepticismi* *Vossio* dicitur, non secus ac *Vaninus* *Atheismi*, non obstante, quod tractatum conscripserit, ubi simulat se defensurum res divinas (r).

(q) *Scept.*
deb. p. 16.
(r) sub Tit.
amphitheat.
prov. divin.

§. II. Ad recentiora tempora nempe seculum XVII. spectat *Franciscus Sanchez* Med. D. & in Acad. *Tholosana* P., qui librum edidit sub tit.: *NIHIL SCITUR*; symbolo ad libros suos additò: *quid?* Licet verò eum ut & alios *Villemandy* (*) nolit *Pyrrhoniis* absolutè accensere, quia, ut ait, *hujus generis libri sunt juveniles lusus potius, quàm serie rerum discussiones, extantque aliæ illorum eorundem scriptiones, quibus palàm faciunt, quantum ab Epocha Pyrrhonis abhorreant*: tamen idem antè dixerat, quod reperiantur nonnulli, qualis est *F. Sanchez*. ---, qui ex professo libris ad *Pyrrhonorum* morem conscriptis conati sint ostendere, nihil sciri. Ac proindè, quantum ad librum illum utique *Scepticismi* defensor *Sanchez*, & cum (**) non dubitare se fateatur *Vill.*, quin hisce temporibus existant complures ordinis hujus *Aporerici*, ad minimum sanè res in dubio manet, an seriò postèa ab hac sententià destiterit *Sanchez*. Refutavit hunc *Sanchez* D. *Hartnacc.* tractat. *Sanchez aliquid sciens*. Quò visò libellò *M. Wildt* mentem se mutasse ait, qui (s) promiserat, se *Sanchezium* esse refutaturum (t). Paritèr eodem ævo *Franciscum Mothæum Vayerium* illustrem *Gallum* ad *Scepticos* valdè inclinare, lectà hac variis scriptis celebratà, ait *C. Thomasius* (u) & cum eo *Ryssel*. (x), qui etiam scripta *Vayerii* recenlet, quæ præ reliquis *Scepticismo* favent, nempe *la Prose Chagrine*, ubi acriter contra *Dogmaticos* disputat, *Tom. Op. XIII.*, ubi aliquot habet problemata *Sceptica*, & *Tom. XV.*, ubi utilitatem hujus philosophiæ latius & ex professo commendat. Interim *Vayerium* sic contraxisse *Scepticismum*, ne extenderetur ad pomeria *Theologiæ*, idem asserit *Ryssel*; quia factus sit, *Pyrrhonem* cum affectis non abfuisse ab *Atheismo*. *Villemandy* quoque, licet fateatur, quod *Vayerius* *Sceptici* *Pyrrhonicam* variis non modò laudibus cumulet, sed & illam passim --- imitetur,

(*) l. c. p. 32.

(**) l. c. p. 33.

(s) in Disp. 1.

(t) vid Disp. 5. §. 1.

(u) l. c. p. 34.

(x) Contin.

Vossii p. 114.

mitetur, eum tamen inter Pyrrhonios nequaquam censendum, aut, quandoquidem eam ab omni impietatis & pravitatis labe circumscribat, imò & fidei Christiana subiciat. Quod iudicium sequitur *Buddaus* (y). Sed hoc tamen certum manet, quod nihil ex ratione sciri posse defendat *Vayerius*. Unde *Buddaus* illum adeorum classem refert, qui nihil rationi tribuunt; ad quam præterea refert *Hieron*, *Hiernbaim*. (z) Et sanè ipsi quoque Scripturæ assertionem suam contrarius est *Vayer*; quia illa rationem nunquam ita à Throno suo, quæ cognitionem rerum naturalium dejicit. Testatur potius, quod veritas detineatur à malis in injustitia; quod ex naturæ lumine innotescat, mala perpetrantes morte dignos esse, (a) quod τὰς νόμους cordibus inscripta sint hominum. (b). Imò quod mundi opera sint talia, ut ex illis æterna DEI potentia ac gloria reluceat (c). Quod ulterius deducere Theologiæ est, nobis hîc breviter recensere sufficit. De usu verò *Phil. in Theol.* conf. *Meisner* (*) *Scheibler* (**) *J. Martini* (***). De celeb. *Gassendo* non est ut multa adhuc adjiciamus; Mens ipsius (ut non repetamus jam dicta sect. 1.) satis patet *expres. exerc. parad.* p. 99. quando, ingenuè, iuquit, fateor nihil unquam mihi perinde arrisisse --- ac --- Pyrrhonorum ἀκαταληψίαν, illò tantum p. 101. adjectò: se committere omnia sua iudicio --- *Romanæ ecclesiæ*. Posteriori tempore equevidem, (†) ubi asserit; medià quadam via inter Scepticos -- & Dogmaticos videtur tenenda, etiam oppugnavit Scepticos; verum Iudice *Villemandy*, (††) languidè ac remisse, nempe tali modò, quali usus est *Pieus Mirand.* Interim, si verbis mens fuit consona, non absolutè, ultimis his ejus temporibus, Scepticus vocari potest.

§. 12. *Causam* ortus atq; celebris progressus sententiæ hujus pestiferæ si ulterius investigare placet: (quæ, licet suo tempore eam extinctam fuisse scribat *Julianus Imperator* (d) apud *Menag*, (e) & ante eum *Seneca*, dicens, quis est, qui tradat præcepta Pyrrhonis (f) quem citat *M. Wildt*: tamen (g) vel tunc quoq; in totum non extincta fuit, vel asseclas iterum nacta est) mentem *Augustini* supra vidimus, addita quadam nota. Inter veras autem causas ex mente *Galen*i haud postremam censet *A. Fröling* (h), quod Logicæ præcipuo instrumento, qua demonstrandi ratio continetur, vel penitus neglecto, vel malo atque imperfecto veritatem investigare homines conentur; & ipsum hunc defectum tantam Sophistarum turbam, ævo po-

E 3

tissimum

(h) in *Præf. Viotti*, L. 5, de demonstrat. præfixa.

(y) de Scept. Moral § 2.

(z) lib. de typho generis humani edito Pragæ Ann. 1676.

(a) Rom. 1. v. 18. & 32.

(b) Rom. 2. v. 14.

(c) Rom. 1. 19. Psal. 19 1.

(*) Phil. Sobr.

(**) Metaph.

procm. p. 9.

(***) im

Vernunft Spiegel.

(†) Tract. 1. p. 79.

(††) Scept. Debell.

p. 32.

(d) in fragm. p. 557.

(e) Obf. p. 218.

(f) lib. 7. quæst. Nat.

p. 761.

(g) disp. 1. art. 3. §. 3.

- (i) in sua præf. (k) in Pharo intellectus p. 7. *tissimum Socratis & Platonis produxisse affirmat. Conf. ipse Viottus (i). Grofferus, (k) cum omnem morborum intellectus causam ex nimia confidentia procedere, vel nimia diffidentia, asseruisset: ex ultima Scepticismum provenisse judicat, quia Sceptici ea, quæ ad inveniendam veritatem requiruntur, denegata hominibus existimant. Quorsum facit, quando C. Thomasius occasionem dicit huic sententiæ dedisse disceptationem Philosophorum Veterum circa criteria veritatis, in qua alter alterius sententiam argumentis suis infirmabat. Neque abit abhinc artu cogitandi autor, quando ex defectu attentionis errorem scepticum derivat. Budæus plerosque aut ambitione aut ignavia ad scepticismum adduci, dicit, (l) ignavia quidem, quando cæco impetu aliorum sequuntur auctoritatem; ambitione verò, cum novitatis avidi, inconsulto ad qualibet impugnanda abripiuntur impetu. Ipsa quoque sectariorum absurditas, qui cum Vellejo Epicuri defensore (m), nihil tam metuunt sapere, quam ne dubitare de re quadam videantur, Doctorum suorum placita qualiacunque pro aris & focis defendentes (conf. Baco de Verulamio (n) & Dominus Praeses: (o)) non potest non viam sternere Scepticismo. Qua de re Cicero (p), utrum igitur ait, nos (Sceptici) impudentes, qui labi nolumus, an illi arrogantes, qui sibi persuasuerunt, scire se solos omnia. Indeque sceptici nimium quantum de libertate sua gloriantur. Conf. iterum Cicero (r), qui credo, inquit, Clitomacho ita scribenti: Herculis quendam laborem exantlatum à Carneade, quod ut feram & immanem belluam, sic ex animis nostris assensionem, id est, opinionem & temeritatem extraxisset. Accedit huc eorum, quæ protulerunt Sceptici speciositas. Qua de re ita exclamat Seneca (s), audi, quantum mali faciat nimia subtilitas, & quam infesta veritati sit, --- circa eam --- versantur, qui novam induxerunt scientiam, nihil scire. Tantum effecit, quæ in iis fuit & copia rerum, & dicendi vis, teste Lucullo, (t) quando rationis artibus ad rationem, quantum ipsis licuit, evertendam, usi sunt. Quin imò exindè Sceptici non parva à magnis interdum viris ornati sunt laude, Augustini verba audivimus (u). Heinrichi Stephani, & Menagii de Sexti Empirici libris iudicium maximè honorificum patuit. §. 6. Eodem modo J. Lipsius de Scepticis sequentia profert (x) Hæc laus illis detur, labore ingenio memoria supra omnes penè Philosophos fuisse. Quid? Nonne omnium aliorum scita tenere debuerunt & inquirere, si potuerunt refellere? Res dicit. Quamvis utique certum maneat illos*
- (m) ap. Cic. l. i. de nat. Deorum.
(n) de dig. & augm. scientiarum L. i. p. 31.
(o) dissert. Censor censurâ dignus T. i. §. 5. 6.
(p) in Luc. p. 4203.
(r) in Luc. p. 4156. 4206.
(s) epist. 88.
(t) p. 4180.
(u) in præf.
(x) manud. ad phil. Stolicam L. 2. diff. 4. pag. 2314

illos valdè quidem oppugnasse disciplinas, verum, evertere non potuisse, ansa appugnandi omnia ut plurimum ex disceptationibus Dogmaticorum desumpta. Conf. M. **Wilt** (y): & qvò subtiliores fuerunt, eò quoq; pestilentiores, eòqve magis vitandos esse pariter atqve repellendos. Conf. *Villemandy* (z).

(y) disp. 2.
art. 4. §. 10.

(z) l. c. Cap.
2. p. 17.

§. 13. Non negandum quoque, recentioribus non minus quam antiquioribus seculis fuisse, qui Scepticorum nomine injurià sunt insigniti, quia, quæ pro divinis vulgò venditabuntur effatis, impugnant. Refert hùc J. *Gersonem*, L. *Vivem*, & *Agrippam Budaus* (a) ex *Villemandy* (b), qui adhuc addit *Lutherum* & *Calvinum*. Monemus tamen, *Gersonem*, si absolute in *Theologiae Doctore* damnat doctrinas extraneas *Logicas*, *Metaphysicas*, quibus *Theologia utrunque obtenebretur*, quæ verba sunt ipsius *Villem*; & non tantum respectu ad abusum, & minus solidam earum disciplinam tunc temporis institutam tractationem habito: tale quid asserere, quod approbari non potest. Non ita *Lutherus* noster; utpote qui inter alià sequentia proficitur (c): **Daß möcht ich gern leiden / daß Aristotelis Bücher von der Logica, Rhetorica und Poëtica behalten müßten.** Ita quoque (d) rationi ulum suum relinquit, eumque laudat, nihil aliud taxans, quam si ratio iudicium sibi in rebus supranaturalibus, atqve forum suum excedentibus sumit; his inter alia verbis usus: **Wilt du ja klug seyn (spricht G D E) so will ichs dir genung geben / hienieden auff Erden / aber in Sachen / da ich nicht hinkommen kan mit meiner Klugheit / da muß ich sie daheimen lassen /** reliqua vide ibid.; ubi etiam *Matheos* honorificam facit mentionem. B. *Viortus* (e), cum dixisset, *Galenum Academicos reprehendere: quod certitudine sentiendi sublatâ sententias in utramque partem tractare docerent*, addit, quid aliud --- docuisti *Rodolphe ingeniosissime?* quos cum dico, *Vallam*, *Trapezuntium*, *Titelmannum*, *Casarium*, *Melanchtonem* & similes *dialecticarum Scriptores* intelligi volo; & paulò post ait; quod omnes *dialecticae* --- in *Pyrrhoniorum* & *Academicorum hæresin* juvenum animos præcipitent. Sed ut alios nunc non tangamus, aliud sanè promeritus est communi consensu communis *Germania*, *Præceptor* vocatus *Melanchron*, quæ in sua *dialectica* (f) non solum (f) f. *Erotem* *dialectica* (g) de *demonstratione* agit, sed etiam asserit (h): **In ipsa morali doctrina --- esse demonstrationes in fundamentis doctrinae**, monetque, ut certa ab incertis prudenter discernantur, & acquiescant mentes in doctrina certa

(a) de Scept.
mor. §. 2.

(b) l. c. p.
28.

(c) Tom. I.
Jenens. Fol.

310.
(d) Tom. 6.
Fol. 64. sqq.

(e) de de-
monstr.

(f) f. Ero-
tem dialect.

(g) p. 234.
L. 4.

(h) p. 247.
ac

ac firma, nec putent ingenii decus esse petulantiam evertendi veras sententias.

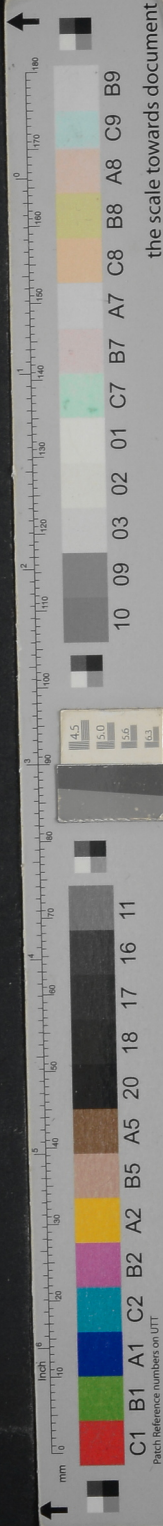
(i) 3. Lib. adv. Acad. (k) l. c. p. 16. (l) in Exam. vanit. doct. gentium. L. 2. (m) L. de verit. scient. adv. Scept. (n) contra Scept. & Acad. (o) de Scept. Moraliſ. 10.

§. 14. Ut ultimo loco nominemus quosdam ex Scepticismi oppugnatoribus, *Augustinum* sæpè citavimus (i), de quo *Villemandy* judicat (k) quod levissimè perstringat *Scepticorum rationes & argumenta*, leviusque eorum placita refellat. *J. F. Pici Mirandulani* (l) & *Gassendi* quoque antea mentionem fecimus, adjunctò *Villemandy* judiciò; qui istis l. c. addit *Merlennum* (m), judicans, hunc fuisse quidem *Scepticos exagitare*, ac ita in *Theorematibus mathematicis* --- *absumi*, ut alia quævis *Philosophiæ moralis, Politicæ, Theologiæ statuta*, longè graviora, serè prætereant; nec non *S. Parkerum*, (n) dicens, illum *aculeatis quidem scommatibus eos transfodere*, aut *sesquipedalibus verbis explodere*, ac *paucis rationibus solidis inepta ac impia eorum placita convellere*. Quibus addimus tantum præter *Schoockium & Hartnacc.* suprà citatos, *Luculli* discursum, maximè ab ipso adversario laudatum; & ipsum *Villemandy* in lib. sæpè citato, de quo, quod ceteros omnes vincat, assertit *Budeus* (o).

§. 15. Atque sic, ut concludamus hanc dissertationem, addimus verba clarissimi *Witsii*, *miscellaneorum sacrorum* p. II. dicentis: *Annitendum quidem homini industrio est, ut, quantum fieri potest, paucissima ignoret: At confitendum homini ingenuo, quantacunque se fatiget diligentia, multa tamen superesse, quæ ignorare cogatur.* Optimum verò remedium contra Scepticismi labem esse affirmamus solidam *Philosophiæ* notitiam; ejusque laudes ex eloquentissimò *Nazianzeni* (quem titulum ipsi tribuit, qui eundem locum citat, *Scheiblerus Proem. Met. p. 38.*) ore percipere licebit, quando ille orat. 33. in *Laudem Heronis Philosophi fol. 544.*: *Sic inquit existimo, duorum alterum nobis faciendum esse, ut vel Philosophiæ demus operam, vel Philosophiam certè honoribus ac laudibus offeramus, nec alioquin à recto atq; honesto penitus aberremus, ac brute cujusdam vecordia damnemur, qui rationis participes creati sumus, ac rationis ope & adjumento, ad primariam illam rationem properamus.* Quibus sic propositis nihil adjicimus hæc vice, nisi illud unicum:

SOLI DEO GLORIA.

the scale towards document

473
ugnasse disciplinas, verum, evertere non potuisse,
ia ut plurimum ex disceptationibus Dogmaticorum
ilddt (y): & qvò subtiliores fuerunt, eò qvòq; pesti-
is vitandos esse pariter atqve repellendos. Conf.

(y) disp. 2.
art. 4. §. 10.

(z) l. c. Cap.
2. p. 17.

gandum quoque, recentioribus non minus quam
sse, qui Scepticorum nomine injurià sunt insigniti,
ulgò venditabuntur effatis, impugnarunt. Refert
m, & Agrippam Budaus (a) ex Villemandy (b), qui
& Calvinum. Monemus tamen, Gersonem, si ab.
re damnat doctrinas extraneas Logicas, Metaphysi-
unqve obtenebretur, quæ verba sunt ipsius Villem; &
abusum, & minus solidam earum disciplinam tunc
tationem habito: tale quid asserere, quod appro-
ita Lutherus noster; utpote qui inter alià sequen-

(a) de Scept.
mor. §. 2.

(b) l. c. p.
28.

ß möchte ich gern leiden; daß Aristotelis Bücher
ica und Poëtica behalten würden. Ita quoque
lingvit, eumque laudat, nihil aliud taxans, quam
ebus supranaturalibus, atqve forum suum exce-

(c) Tom. I.
Jenens. Fol.
310.

(d) Tom. 6.
Fol. 64. fgg.

alia verbis usus: Wilt du ja flug seyn (spricht
die genung geben / hienieden auff Erden /
nicht hinkommen kan mit meiner Klugheit /
lassen / reliqua vide ibid. ; ubi etiam Mathe-
ntionem. B. Viotus (e), cum dixisset, Galenum

(e) de de-
monstr.

quod certitudine sentiendi sublatâ sententias in-
docerent, addit, quid aliud --- docuisti Rodolphe in-
Vallam, Trapezuntium, Titelmannum, Cesarium,
ialecticarum Scriptores intelligi volo; & paulò
ialectice --- in Pyrrhonorum & Academicorum
recipitent. Sed ut alios nunc non tangamus,

st communi consensu communis Germaniæ,
nchton, qvè in sua dialectica (f) non solum

(f) f. Ero-
tem dialect.

t, sed etiam asserit (h): In ipsa morali doctri-
in fundamentis doctrina, monetque, ut certa

(g) p. 234.
L. 4.

nantur, & acquiescant mentes in doctrina certa
ac

(h) p. 247.